

τὸ ὑποφαιζόμενον πῶς θάπολάψω καὶ τιμὴ πού διόλου δὲν τὴ γύρεβα, δηλαδή νὰ κατηγορηθῶ τόσο στὰ γερά. « Ἀφτὴ, μοῦ λένε, εἶναι ἡ γλώσσα τοῦ λαοῦ, τῶν ψαράδων ἡ γλώσσα, ὅχι καὶ τῶν καθῶς πρέπει». *Demitto auriculos ut iniquae mentis asellus*. Κατεβάζω τὰ φτάκια μου σὰν τὸ φταιξιμικό τὸ γαϊδουράκι, πού γράφει καὶ ὁ Ὁράτιος. Ἀγοράζω λοιπὸ μιά Γραμματικὴ ἑλληνική, καὶ νὰ σου ἄλλη ἀπογοήτευση. Γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας, ἀν ἀγαπάτε, ἀπαράλλαχτα σὰν τὴ γραμματικὴ τοῦ *Riemann et Goelzer*, ἢ τοῦ *Croiset et Petitjean*! Οὐτε γιῶτα δὲν ἀλλάχτηκε! Πού λοιπὸν πρέπει νὰ τὸ πιάσω τώρα τὸ πουλί, πού νὰ τὴν πιάσω τὴν περίφημη τὴ γλώσσα πού μιλοῦνε οἱ ἀθρόοι τῆς περιωπῆς καὶ τοῦ θυμοῦ; Δὲ γίνεται νὰ μὴν ἔχη τοὺς νόμους τῆς καὶ δάφτης.

— «Νὰ μὰς ἀκούτε πῶς μιλοῦμε» κάποιος μοῦ συμβουλεύει.

— «Ναί, μὰ ἐσεῖς ὁ ἴδιος δὲ μοῦ τὸ εἶπατε πῶς ὁ δοῦλος σας δὲ μιλεῖ σὰν καὶ σὲ; Τὸ κάτω κάτω, πῆτε μοι, σὲ παρακαλῶ, τί λογῆς μιλεῖ, λόγου χάριν, ὁ παραμικρὸς ὁ μαγαζιάτορας. Μιλεῖ σὰν πού μιλεῖ ὁ ἐργάτης, ὁ δοῦλος, ἢ σὰν πού μιλεῖ ἕνας καθῶς πρέπει; Ἐχει τάχατις κάθε σκάλα κοινωνικὴ ξεχωριστὴ δική της γλώσσα;»

— «Μπορεῖτε, μοῦ λένε, ἀπὸ τίς φημερίδες νὰ καταλάβετε, μὰ βέβαια μόνο ἀνάρια ἀνάρια, ποῖα εἶναι ἡ γλώσσα πού μιλιέται».

Καλὰ τὸ λένε πῶς μόνο ἀνάρια ἀνάρια θὰ τὸ καταλάβω, γιατί ὅλα τὰ λεχτικά τοῦ ἑλληνισμοῦ, καθαρεύουσα, κοινὴ, δημοτικὴ, γειτονιάζουν ἐκεῖ μέσα πολὺ ἀδερφικά.

Τί νὰ σὲ πῶ; Ἀπὸ ξάφνιασμα πέφτω σὲ ξάφνιασμα καὶ στιγμὴ τὴ στιγμὴ, ὁλοένα ἡ ἀπορία μου μεγαλώνει. Ἐχτὲς πιά μὲ τὰ σωστά μου ἀπόκαμα, σὰ διάβασα τὴν ἀρχὴ ἐδῶ τοῦ προλόγου μιανῆς καθαρευουσιάνικης ἑλληνικῆς ἐκδόσης (θῆναι ὅμως ἀλήθεια ἐλαφρυντικὴ περίστασις πού ἴσια ἴσια εἶναι καθαρευουσιάνικη).

«Λαμπρὸς καὶ ἀκτινοβόλος διφρηλατεῖ ὁ ἥλιος ἐν τοῖς κυανοῖς τοῦ ἑλληνικοῦ οὐρανοῦ θόλοις, ἀπειροπληθεῖς ἀστέρες κατασελαγίζοντες ἀπελαύνουσι τὸ ἔρεβος τῆς νυκτός, ποικιλέρυθμοι καὶ εὐανθεῖς νεφέλαι κοσμοῦσι τοὺς ὑψηλοὺς τῆς ἀτμοσφαίρας χώρους...»

Νὰ μὴ σὲ τὰ πολυλογῶ, ἀγαπητὲ δάσκαλε, προστρέχω στὴν τόσο γνωστὴ σας ἐθνικὴ καλὸσύνη,

κ' ἐλπίζω νὰ τὰ ξυγῶ νὰκούσω ἀπὸ σὲς μερικὲς πολύτιμες συμβουλές. Τί νὰ κάμω; γιατί νεολληνικὴ ἐγὼ ποθῶ νὰ μάθω καὶ τίποτις ἄλλο.

Νὰ μὲ συμπαθεῖτε γιὰ τὸ διάβημα καὶ τὴν τόλμη, καὶ νὰ δεχτῆτε, σὲ παρακαλῶ, μαζί μὲ τίς ἐγκαριστίες μου, τὸ προσκύνημα τοῦ σεβασμοῦ μου καὶ τῆς πρὸ βαθεῖας πρὸς ἐσὲς ὑπόληψής μου.

▲...

πρῶτῃ μαθητῆς τῆς Σορμπόνας καὶ τῆς Σκολῆς τῶν ἀνωτέρω Σπουδῶν, ἐκτελέφους τῆς Φιλολογίας.)

Καὶ τώρα τί νὰ προστέσω* στὸ πολύτιμο γράμμα; Ὅτ κρατήσω τὸ πρωτότυπο γιὰ νὰ τὸ δημοσιέψω καμιά μέρα σὲ μιά μελέτῃ πού καιρὸς τώρα σκοπέω νὰ τὴ γράψω γαλλικὰ γιὰ τὸ ζήτημα. Μὲ δὺ λόγια σχολιάζουμε τὴ μετάφραση πού δημοσιέβει σήμερις ὁ «Νουμάς».

Τὴν καθαρεύουσα, μὰς τὴν ἐφτείαζαν οἱ δασκάλοι γιὰ νὰ σαστίσουνε οἱ Ἑβρωπαῖοι. Σαστίζουσε ἀλήθεια, μὰ βλέπουμε κιόλας πῶς τὴν κρίνουνε τὴν καθαρεύουσα στὴν Ἑβρώπη.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΟΒΙΔΙΟΥ

ΠΥΡΡΑΜΟΣ ΚΑΙ ΘΙΣΒΗ

Metam. IV, 55—166.

Ὁ Πύρραμος, τὸ παῖνμα τῆς ὁμορφιάς, τῆς νιότης Κ' ἡ Θίσβη, τῆς Ἀγαθῆς ἢ πρώτῃ πρώτῃ κόρη, εἶχανε σπῆτια κολλητὰ ἐπὶ τῇ χώρᾳ τῇ μεγάλῃ. Πού ἔακουσθ' βασιλίσσα τὴν ἔκωσε μὲ τείχη. Τὴ γνωριμιά καὶ τὴ φιλιὰ φέρν' ἡ γειτονοσύνη. Μὲ τὸν καιρὸ σπλαχνιστοὺν καὶ γάμος θὰ γένοιτο Μόν' οἱ γονεῖς δὲν ἄφηναν' μὰ δὲν μπορούσαν κιόλα Νὰ τοὺς ἐκπείσουν τὲς καρδίαι ν' ἀνάβουν καὶ τῶν δὺ τοὺς. Ψυχὴ δὲν τῆρε κιαστὸι μιλοῦν μὲ τὰ σημάδια. Μόν' ὅσο σκεπασθ' ἡ φωτιά, τὸ σκέπασμά της καίει. Μιά χαραμίδα εὐρίσκετον εἰς τὸ μεσότηχό τους Ἀφ' οὗτου πρωτοχέστηκαν τὰ δὺ σπῆτια ἀνοιγμένη. Τὸ χάσμ' αὐτὸ πού κεινὸς τὸ μάτι δὲν ἐπῆρε— Καὶ τί δὲ νοῖσθι ὁ ἔρωτας— ἐσεῖς τῶδετε πρῶτοι Κ' ἤρρετε δρόμο τῆς φωνῆς κ' ἐκείθε πιά σταλμένα Χίλια λογάρια ξέθαρρα, χίλια κρυφὰ διαβίαν. Ἀπὸ τὴν μιὰν ὁ Πύρραμος κιάπ' τὴν ἄλλη ἡ Θίσβη

Μὲ σκλαβωμένη ἀναπνοὴ συχνὰ κρυφομιλοῦσαν Ἀζηλιάρη τοῖχε, τί μπροστὰ στάγαπημένα στέκεις Τί δάχνεις, ἀν ἄφηνες νὰ σπριχαγκαλιστοῦμεν, Ἡ κἄν—ἀν τοῦτο εἶναι πολὺ— νὰ γλυκοφιληθοῦμε. Μὲ δὲν εἰμὲθ' ἀχάριστοι τὸ ξέρομε, σ' εἶνα Χρωστοῦμε πῶς σὲ φιλ' αὐτὰ περνοῦν ἐνὰ δὺ λόγια Τοῦτ' ἀπὸ τόπο χωριστὸ μεταλέγαν τοῦ κάκου Καὶ ἐπὶ καλονυχτίσματα πὸ κάθε μίρας λίγα Φιλὰ καθένας ἔδωκε, πού σῆλλο δὲν ἐπῆγε Τὴν ἄλλη Αὐγὴ πού πρόβαλε καὶ ἀπέδωξε τὰς τέρας, Κιὸ ἄλλος ἀποστέγγωνε τὸ νοτὲρ χορτάρι, Στὸν τόπο τοὺς ἐρέβηκαν καὶ μὲ μικρὴ φωνούλλα Μετὰ πολλὰ ρωτήματα, τὴν νύχτ' ἀποφασίζου Τοὺς δούλους νὰ κομπώσουσι, νὰ βγοῦν ἀπὸ τὲς πόρτες. Ν' ἀφήσουν καὶ τὰ πῆττα τοὺς καὶ τὸ τειχὶ ν' ἀφήσουν. Καὶ συμφωνοῦν μὴν πλανηθοῦν ἐπὶ ξάνοιχα χωράφια Στὸ Νίνου τὸ μνημα νὰ πάν, ἀπὸνα δέντρο κάτω. Ἐκεῖ δέντρο κατάβαρον ἀπὸ καρπὸ χιονάτο Ἦτον ψηλὴ συκαμινιά κοντὰ σὲ κρύα βρύσι. Συφώνησαν κιαρὰ τὸ Φῶς χαμήλωνε νὰ δόσῃ. Ἐδούττης μὲς ἐπὶ νερὰ καὶ νύχτα μουδιάζει. Ἡ ἔσπνῃ Θίσβη σκοτεινὰ τὴν ἑσπερ' ἀνανοίγει Γελάει τοὺς δούλους καὶ γλυστῆ καὶ προσωποκαποῦσα Στὸ μνημα φτάνει, ἐκείθεσι κάτω τοῦ δέντρου, ποῦπαν. Καρδιά τῆς δίδει ὁ ἔρωτας. Μὰ νὰ σου καὶ προβαίνει Λιόνταινα μ' αἵματα κιάφρους ἐπὶ στόμα της χρισμένη Τὴ δίφα μὲς ἐπὶ πλαινὴ τῇ βρύσι ν' ἀποσῶσῃ. Καθὼς τὴν εἶδε ἀπόμακρα ἐπὶ γάργαρα φεγγάρι, Ἐφυγε ἡ Θίσβη σὲ χωστὴ σπηλιὰ μὲ κρύον τρέμο. Μὰ ἐπὶ φευγῇ ἡ χλαμύδα της ἐχάθη ἀπὸ τὸν ὄμο. Κι αὐτοῦ τὴ δίφα τὸ θεριὸ ἐπὶ βαθὺ ρέμ' ἀφῆκε, Στὸ γύρισμά του ἐπὶ δρυμὸ τὸ ψιλὸ ρούχο εὐρήκε Καὶ μονομιᾶς τὸ ἐξέκισε μ' αἵματωμένο στόμα. Κατόπι ὡς βγῆκε ὁ Πύρραμος καὶ ἐπὶ βαθὺ εἶδε χῶμα Θεριοῦ ρητὰ κατὰμακα, νεκρώθηκε ἡ θωριά του Μὲν ἄμα καὶ τὸ ρούχο της ματοδαμμένο εὐρήκε, «Μιά νύχτα ὡς χάσῃ καὶ τὰ δὺ τάγαπημένα» κρᾶζει, Ἀπὸ μόνον ἐκείνη τῆζε νὰ ζῆσῃ χίλια χρόνια. Σ' ἐμὲ τὸ κρῖμα! Θίσβη, ἐγὼ σ' ἐπῆρα ἐπὶ λαιμὸ μου Πού σοῦπα νύχτα σὲ μεριεῖς, στοιχεῖα γεμάτες νῆρθς, Καὶ δὲν ἦρθε προτύτερα. Ξεσκίστε μοι τὸ σῶμα Καὶ φάτε μοι τὰ σωτικά μὲ τάγριοστομά σας Ὅσα λιοντάρια μὲς αὐτὸν μονάζετε τὸ βράχον. Μόν' οἱ δειλοὶ παρακλοῦν τὸ Χίροντα. Τῆς Θίσβης Τὸ ρούχο πιάει κ' ἔρχεται κάτω τοῦ δέντρου ποῦπαν. Κιὰρὸ δάκρυα τοῦδωσε, φιλιζῶσε τοῦ ρούχου, «Τώρα πιά» λέγει, ἀπᾶρε το καὶ τὸ αἷμα τὸ δικό μου». Καὶ τὸ ζωσμένο του σπαθὶ ἐπὶ σπλάχνα μέσα χώνει. Δὲν ἄρρησε, τὸ τραυλῆ ἀπὸ τὴν πληγὴ καὶ πέφτει. Καὶ σὰν ἔρρηξε ἀνάσκελα, ψηλὰ τὸ αἷμα ἐπῆδε, Καθὼς ἄμα μελὺδινη νερόκαννα ραγίσῃ, Κιάπ' τὴν τρῶπα τῇ ψιλῇ πετάει τὸ νερὸ πέρα Καὶ σῖζει καὶ τινάζεται καὶ σῖζει τὸν ἄερα. Τοῦ δέντρου τότες οἱ καρποὶ αἵματορραγισμένοι, Ἀλλάζουν καὶ μαυρολογοῦν, κ' ἡ ρίζα ποτισμένη Ἐκοκκινόδαζε βαθιά τὰ κρεμασμένα μοῦρα.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

(Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἐστὶ 136 φύλλο τοῦ «Νουμά»)

12. Ὅμως (7) καὶ ὕστερα ἀπὸ τὰ Τρωϊκὰ ζακολοιθοῦσαν ἀκόμα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα οἱ μετατοπισμοὶ καὶ κατοικισμοί, τόσο πού μὴν ἡσυχάζοντας δὲ μεγάλωσε. Γιατί ὁ ξαναμισμός τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὸ Ἴλιο, ἐπειδὴ ἄργησε τόσο, ἐγίνε ἀφορμὴ πολλῶν ἀλλαγῶν, καὶ τίς περισσότερες φορὲς ἐξέπαζαν ταραχές μέσα ἐπὶς πολιτεῖες μ' ἀποτέλεσμα νὰ διώχωνται μερικοὶ καὶ νὰ χτίζουσαν ἄλλες (8). Γιατί καὶ τοὺς Βοιωτοὺς τοὺς τώρα ἐξῆντα χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὸ πάρισμα τῆς Τροίας τοὺς ἐδίωξαν ἀπὸ τὴν Ἄρνα οἱ Θεσσαλοί, καὶ αὐτοὶ κατοίκησαν τὸν τόπον πού τώρα λέγεται Βοιωτία, μὰ τότες λέγονταν

(7) Τὸ καίμενο ἐπεῖ. Χρειάζεται κατὰ σὲν ἐπὶ δέ.

(8) Τὸ καίμενο τὰς. Ὁ Μαέβιος, νέας.

Καδμική (εἶχαν ὅμως ἀποκατασταθεῖ καὶ μερικοὶ τοὺς ἐκεῖ πρὶν, πού μέρος τοὺς πῆγε καὶ ἐπὶ τὸν πόλεμον τῆς Τροίας), καὶ ὀγδόντα χρόνια ὕστερα πῆραν οἱ Δωριεῖς τὴν Πελοπόννησον μὲ τοὺς Ἑρακλίδες. Μόλις τέλος καὶ πολὺν καιρὸ ὕστερα ἡσυχάσε ἡ Ἑλλάς χωρὶς πιά ἀναστατωμούς, καὶ ἄρχισε τότες νὰ στέλνει ὅζω ἀποικίες, καὶ τοὺς Ἴωνες καὶ τοὺς πρὸ πολλοὺς νησιώτες τοὺς σπῆτωσαν οἱ Ἀθηναῖοι, τὴν Ἰταλίαν πάλι καὶ τὴν περισσότερην Σικελίαν οἱ Πελοποννησιῶτες, καθὼς καὶ μερικὰ ἄλλα Ἑλληνικὰ μέρη. Μὰ ὅλοι αὐτοὶ οἱ τόποι χτίστηκαν ἐπειτα ἀπὸ τὰ Τρωϊκὰ.

13. Κι ὅσο δυνάμει ἡ Ἑλλάς καὶ θησάβριζε ἀκόμα πρὶν, τίς περισσότερες φορὲς φύτρωναν μοναρχίαι μέσα ἐπὶς πολιτεῖες μὲ τὸ νὰ πληθαίνουσαν μερικῶν (9) τὰ μέσα (πρὶν ὅμως εἶταν κληρονομικαὶ βασιλεῖς μὲ πρᾶσι δρισμένα), καὶ ἄρχισαν νὰ καταρτίζονται ναφτικὰ (10) καὶ νὰ προσελώνεται ὁ κόσμος ἐπὶ τὴ θάλασσαν πρὸς πολὺ. Καὶ πρῶτους λέν τοὺς Κορθιανούς πῶς βόλεψαν τῶν καραβιῶν τὴν ἐπιστήμην πρὸ σὲν τὸν τώρα τρόπο, καὶ

(9) Φαίνεται εἰλεψε τὸ ἐνίοις ὕστερα ἀπὸ τὸ μεζίδων. Πρὸ. 2. 4 αἱ τε δυνάμεις τισὶ μεζίδους ἐγγιγνόμεναι.

(10) Τοῦ καίμενου τὸ ἡ Ἑλλάς μου φαίνεται ξένο.

πῶς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα πρῶτῃ ἡ Κόρθος ἀρμάτωσε τριπρότα. Κι ἕνας Κορθιανὸς καραβοφτιάστης ὁ Ἀμεινοκλῆς, φαίνεται πῶς καὶ τῶν Σαμιατῶν τοὺς ἐφτίασε τέσσαρα πολεμικά καὶ θὰ πέρασαν πρὸς τράκωσα χρόνια ὡς ἐπὶ τέλος τοῦτου τοῦ πολέμου ἐπ' ὅταν πῆγε ὁ Ἀμεινοκλῆς ἐπὶ τὴ Σάμο. Καὶ ναυμαχία ἡ πρὸ παλιὰ ἀπ' ὅσας ξέρομε ἀναφέρεται τῶν Κορθιανῶν μὲ τοὺς Κερκυραίους πᾶν καὶ ἀπὸ τότες πρὸς διακόσια ἐξῆντα χρόνια ὡς ἐπὶ τὴν ἴδια ἐποχὴ. Γιατί κατοικῶντας οἱ Κορθιανοὶ πολιτεία χτισμένη ἐπὶ τὸν Ἑξάμιλι ἀπᾶνου, εἶχανε φυσικὰ πάντα ἐμπόριο—μὲ τὸ νὰ γίνεται ἐπὶ παλιὰ ἡ συγκοινωνία τῶν Ἑλλήνων, τῶν ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐξτὸς, ἀπὸ τὸ μέρος τῆς στερεῖας περνώντας τὸν τόπον τοῦ, καὶ ὅχι τόσο ἀπὸ τὴ θάλασσαν—μῆτε τοὺς εἰλεπε βίος, ὅπως μὰς τὸ μαθαίνουσαν καὶ οἱ παλιοὶ τραγοῦδιστάδες—γιατί πολυθήσαβρο τὸν ὀνόμασαν τὸν τόπον. Ὅταν ἐπειτα ἄρχισαν οἱ Ἕλληνες νὰ ταξιδεύουσαν πρὸς πολὺ, τότες ἀπόχτησαν τὸ ναφτικὸ καὶ κατὰστρεφαν τὰ πειρατικά, καὶ ἀνοίγοντας ἐμπόριο ἀπὸ στερεῖα καὶ θάλασσαν δυνάμωσαν τὴν πολιτεία μὲ τὰ χρηματικά εἰσοδήματα. Ὑστερα μαζεύουσαν πολὺ ναφτικὸ καὶ οἱ Ἴωνες ἐπὶ τὸν καιρὸ τοῦ Κύρου, τοῦ πρώτου βασιλέως τῶν Περσῶν, καὶ τοῦ Καμβύση τοῦ γιοῦ του, καὶ θαλασσοκρατοῦσαν τὸ δικὸν τοῦς

Καὶ νά σου, πρὶν ξεφοβηθῇ, μὴ γελαστῇ ὁ καλὸς τῆς
"Ἰσχύεται ἡ Θέσθις κ' ἡ ματιά κι ὁ νοῦς τῆς τὸν ἐξήτα.
Δὲ βλέπει τὴν ὥρα νὰ πῇ τί τρόπο εἶχε περάσει.

Ἀμα τὸν τόπο ἐξάνοιξε καὶ τὸ βρεμένο δέντρο.
Τὴν κάμνει δὲ γινωμὴ ὁ καρπὸς· διστάζει ἂν εἴν' ἐκεῖνο.
Σὺν ἀπορεῖ, κορμὶ κοιτᾷ στὸ ματωμένο χῶμα
Νὰ λαχταρᾷ, τὸ πόδι τῆς πισωπατεῖ καὶ μὴ δῦι
Ἀπὸ πυζᾶρι πὺδ χλωμῇ, φρίσσει κι ἀνατριχιάζει
Σὰ θάλασσα, πού ἀπὸ φιλὸν ἀγέρι ριπιδιάζει.
Μόνο καθὼς ἐγνώρισε σὲ λίγο τὸν καλὸ τῆς,
Κτυπάει τὰ χεροπλάμη, πού δὲν ἦταν τοῦ χτύπου.
Τριχομαδιέται, ἀγκάλιασε τὸ ποθεῖν κορμὶ τοῦ
Καὶ τὴν πληγὴ τοῦ ἐγέμισε κλάματα, — δάκρυ
[μ' αἷμα, —

Κ' ἐνῶ στὴν κρύαν δῦι τοῦ θερμὰ φιλιὰ κολλοῦσε,
«Πύρραμε (κράζει) συφορά ποῖα σ' ἄρπαξε ὑπὸ μίνα;
Πύρραμε, μίλει, σὲ καλεῖ ἡ ἀκριβὴ σου ἡ Θέσθις.
"Ελ' ἀκουσε, τὴν κεφαλὴ σήκωσε τὴν πεσμένη!»
Στῆς Θέσθις τὸ νομ' ἀνοίξε τὰ βαρετὰ τοῦ μάτια
Ὁ Πύρραμος καὶ κάμμισε, καθὼς τὴν εἶδε, πάλι.
Ἐκείνη ἄμα τὸ ρούχο τῆς ἐγνώρισε καὶ δίχως
Σπαθὶ εἶδε τὸ θηκάρι τοῦ, «Τὸ χέρι σου, καμμένο,
Κ' ἡ ἀγάπη σου (εἶπε) σ' ἔχασε· κ' ἐγὼ μαζὶ ὅμως ἔχω
Γιερὸ καὶ χέρι κ' ἐρώτα· νὰ σκοτωθῶ μὲ φτάνουν!
Μαζὶ σου θάρω μὲς στὴ γῆ καὶ τῆς θανῆς σου θάμαι
Κ' αἰτία καὶ συντρόφισσα· καὶ σὺ, πού νὰ μ' ἀφήσης
Νεκρὸς ἐμπόρειες μοναχά, ἄς μὴ μπορέσης πάλι!
Ὅμως αὐτὴν ἀκούσε· ἰδὼ τὴ χεῖρ καὶ τὸ δὺό μας.
Καὶ τοῦ Πυρράμου ἐσαῖς γονιοὶ καὶ αἰεὶ γονιοὶ μου
[ἐμένα,

Τὰ δὺό, πού ὁ Ἔρως ἐσμίει κ' ἡ στερινὴ τους ὥρα,
Μὲς σ' ἕναν τάφο βάλτε τα καὶ μὴν τοὺς τάρνηθῃτε.
Καὶ σὺ πού μὲ τοὺς κλώνους σου, συκαμινᾷ, θλιμμένο
Σκέπεις ἐνὸς τώρα κορμὶ κ' ὕστερα δὺό θὰ σκέπης,
Φύλαξε αὐτοῦ τοῦ σκοτωμοῦ σημάδι κ' ἔχε μαῦρους,
Πένθιμους ἔχε τοὺς καρπούς, διπλοῦ θανάτου μνήμην!
Εἶπε κι ἐμίσωσε δρόσως κατὰσθησά τὸ ξίφος
Κ' ἔπεσε ἡ Θέσθις ἐπάνω τοῦ, ζιστοῦ κ' αἵματωμένου.
Μόνο κ' οἱ ἄγιοι κ' οἱ γονιοὶ ἀκούσαν τὴν εὐχὴ τῆς.
Τί καὶ τὸ χρῶμα τοῦ καρποῦ μαυρίζει ὡς ὀριμάση
Καὶ τῆς πυρᾶς τὰ λείψανα σ' ἕνα κοιμούνται μνήμα.

ΣΙΜΟΣ ΜΕΝΑΡΑΟΣ

— Λάθος ἀπὸ τὰ φοβερά κι αὐτό. Περίμενα νάρθη τὸ
τραῖνο καὶ τὸ φῶς εἶταν πολὺ λίγο στὸ σταθμό. Ἦρθε
τέλος, κι ἀπὸ νὰ βαγῇ βγαίνει μιὰ κουψὴ κυρία, κι ἀ-
φοῦ κοιτάει μιὰ ἕνα γύρο, νά σου τὴν ἴσια σὲ μένα. «ὦ,
τὸν Πάνο!» φώναξε, «ὦ, τὸν ἀγαπημένο μου γέρο-Πάνο!»
καὶ λέγοντας ἔτσι μὲ φίλησε· ὕστερα κοιτάει πάλι καὶ
τρομασμένη φώναξε: «Ἄ, τί ἀσχημὸ λάθος ποὐκαναίε!
Τῆς ἀποκρίθηκα: «Συγνώμη, ὁμορφὴ κυρία, πού δὲν
εἶμαι ὁ Πάνος σου» δὲο γιὰ τὸ φίλημα ποῦδωκες, τὸ γυ-
ρίζω πίσω ἀμέσως. Ὅστερ' ἀπ' αὐτὴ τὴ νύχτα πολλὲς
φορὲς ξαναπῆγα σ' αὐτὸ τὸ σκοτεινὸ σταθμό, μὰ μιὰ φορὰ
μονάχα στὴ ζωὴ τοῦ ἀπαντάει κανεὶς τέτια πράγματα.

πῆλαγος μερικὸν καιρὸ πολεμῶντας μὲ τὸν Κύρο.
Κι' ὁ Πολυκράτης, πού μοναρχοῦσε τὴ Σάμο στὸ
καιρὸ τοῦ Καμπύση, ἔχοντας δυνατὸ ναφτικὸ ἀπό-
ταξ κ' ἄλλα νησιά, καθὼς καὶ κυρίεψε τὴ Ρήνεια
καὶ τὴν ἀνάθηκε τοῦ Ἀπόλλου τοῦ Δηλιώτη. Οἱ
Φωκιανοὶ πάλι, ὅτα σπέντωναν τὴ Μασσαλία, ναβμα-
χῶντας νίκησαν τοὺς Καρχηδονίους.

14. Ἀφτὰ λοιπὸν εἶταν τὰ πιὸ δυνατὰ ναφτι-
κά. Κι' ἀφτὰ ὅμως φαίνεται, εἶχανε λίγα τρίκροτα,
ὄντας ἀκόμα καταρτισμένα μὲ καράβια τῶν πενήν-
τα κουπιῶν καὶ μ' ἐμπορικά (11), σὰν τῆς ἐποχῆς
τῶν Τρωϊκῶν, κ' ἄς στάθηκαν πολλὲς γενιὲς κα-
τόπι. Μόλις λίγο πρὶν ἀπὸ τὰ Τρωϊκά κ' ἀπὸ τὸ
θάνατο τοῦ Δαρείου, πού διαδέχτηκε στὴν Περσία
τὸν Καμπύση, οἱ μονάρχου στὰ Σικελικὰ μέρη ἀπό-
χτησαν τρίκροτα ἀρκετά, καθὼς κ' οἱ Κερκυραῖοι·
ἐπειδὴς ἀφτὰ τελεφεταῖα πρὶν τὴν ἐξτρατεῖα τοῦ
Ξέρξη θεμελιώθηκαν τῆς προκοπῆς ναφτικὰ στὴν
Ἑλλάδα. Γιατὶ οἱ Αἰγενῆτες κ' οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ
μερικοὶ ἴσως ἄλλοι, εἶχανε μικρὰ καὶ τὰ περισσό-
τερά τους τῶν πενήντα. Ἀργὰ ὕστερα ἐπείσε τοὺς
Ἀθηναίους ὁ Θεμιστοκλῆς, ὅταν πολεμοῦσαν μὲ

(11) Τὸ καίμενο πλοῖον μακροῖς. Ἡ ἀντίθετη ὁμοῦς
ἐννοία γραφάται. Γράψε μὴ μακροῖς. Πρ. 4, 118 μὴ
μακρῶ νηϊ, ἀλλὰ δὲ κοπιᾶρει πλοῖον.

„ΑΤΕΛΕΙΩΤΗ ΑΓΑΠΗ“

Καὶ μ' ἐπίασε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ κοιττάζοντάς
με κατὰματα μοῦπε:

— «Ὅρκίσου σ' ὅ,τι· πιὸ ἱερὸ ἔχεις, πῶς δὲ θὰ
τὸ πῆς κανενός!»

Καὶ γὼ τὸ ζευτέλισμα, καὶ γὼ τὸ κουρέλλι μιᾶς
ψεύτρας παλιᾶς ἀγάπης, ἐγὼ, πούχω γνωρίσει τὲς
πλάνες καὶ τὲς πικραπάτες τῆς ζωῆς, μπρὸς στὸ ἀγνό
τῆς βλέμμα κείνο, μπρὸς στὸν παρακαλεσματοῦ τόνο
τῆς γλυκειᾶς τῆς φωνῆς, ἐταπεινώθηκ' ἀκόμα περ-
σότερο καὶ μὲ μισόσβυστη φωνή, σὰ νὰ μιλοῦσα μπρο-
στὰ στῆς Παναγίης τὸ κόνισμα — «Ναί, τῆς εἶπα,
σοῦ ὀρκίζομαι σὲ μιὰ καινούρια, μὰ καὶ πεθαμένη
μου ἀγάπη». Ὅχι, δὲ μὲ ρώτησε γιὰ τὴν ἀγάπη
μου ἐκείνη — τί τὴν ἔμελε; — μὰ μοῦ μίλησε γιὰ
τὴν δική της, πού γὼ τὴν εἶχα νοιώσει, προτοῦ ἴσως
τὴ νοιώσουν καλὰ οἱ δὺό τους. Στὸ τρεμούλιασμα
τῆς φωνῆς των, ὅταν μαζὶ μιλοῦσαν, στὸ κοκκινάδι,
πού ξάφνου τὰ μάγουλά τους χρωμάτιζε, ὅταν χω-
ρὶς νὰ τὸ περιμένουν ἀνταμωνόντουσαν, στὴ χαρὰ
πού μὲ φῶς τὲς ματιές τους περιλούζε, εἶχα νοιώσει
τὸν κρυφὸ ἀγνό τους πόθο, τὴν πᾶναγνην ἀγάπη τους.

Καὶ γὼ τὸ ζευτέλισμα, καὶ γὼ τὸ κουρέλλι,
εἶχ' ἀγαπήσει τὸ ἀγνό λουλουδάκι, ἡ καινούρια μου
αὐτ' εἶταν Παναγία, τὴν ἀγάπη μου εἶχα κάμει
θηρσκειά.

Καὶ μοῦ μίλησε γιὰ τὴ δική της τὴν ἀγάπη·
πόσο μεγάλη, καὶ μὲ πόση ἀφέλεια καὶ χάρη τρα-
γουδιμένη! — «Ναί, δὲν εἶξερα, τί θὰ πῇ ν' ἀγα-
πᾶς, καὶ τὴ φοβόμουνα τὴν ἀγάπη, τὴν ἐνόμιζα
κακό· μὰ τώρα πού βλέπω! πῶς ἡ ἀγάπη καλῆτερη
μὲ κάνει, τώρα, πού κείνη μ' ἔμαθε ὅλον τὸν κόσμον
νὰ πονῶ καὶ κάθε ξένον πόνο νὰ νοιώθω, τώρα δὲν τὴ
φοβᾶμαι πιά κ' εἴμ' εὐτυχισμένη ν' ἀγαπῶ, ὅπως
ἀγαπῶ».

Ἄχ! τὰ λογάκια τῆς ἐκεῖνα πόσα μαχαίρια
γιὰ τὴν πληγωμένη μου καρδιά, γιὰ τὴν καινούρια
μὰ καὶ θαμμένη μου ἀγάπη, πόσα μαχαίρια ἀπὸ
κείνην, πού ἡ ἀγάπη τὴν ἔμαθε ὅλον τὸν κόσμον νὰ
πονῇ!

Τὰ μάτια τῆς ἔμειναν γιὰ μιὰ στιγμὴ πλανε-
μένα, σκεφτικά· ἕνα συγνεράκι μοῦ φάνη νὰ εἶδα
ν' αἰλακῶν τὸ ξάστερο μέτωπό της. Μὲ ξανακοί-
ταξε κατὰματα — «καὶ πῆς μου, μοῦπε, μὰ σ' ὀρ-
κίζω στὴν ἀγάπη, πού μ' ὀρκίστηκες πρὶν, μπορῶ

τοὺς Αἰγενῆτες κ' εἶταν ἀντάμα ἰδέα πῶς θὰ πλα-
κώσει ὁ ξένος, ν' ἀρματώσουν τὰ καράβια πού κ'
εἶχαν ὅτα ναβμάχησαν· κ' ἀφτὰ πάλι δὲν εἶταν
μὲ καταστρώματα πέρα πέρα ἀκόμα.

15. Τέτια λοιπὸν εἶταν τὰ ναφτικὰ τῶν Ἑλλή-
νων, καὶ τὰ παλιὰ καὶ τὰ κατόπι· μὰ ὅσοι ὅμως
τὰ φρόντισαν κερδίσανε μεγάλη δύναμη καὶ μὲ
χρηματικὰ εἰσοδήματα καὶ μὲ τὸ νὰ ὀρίσουν ἄλλους·
γιατὶ πλακωνόντας μὲ τὰ καράβια καταλοῦσαν τὰ
νησιά, καὶ μάλιστα ὅσοι δὲν τοὺς πόρεβε ὁ τάπος
τους. Στεριανὸς ὅμως πόλεμος, ἀπ' ὅπου νὰ πῆς
θὰ πῆγαζε καὶ κάπια δύναμη, κανεὶς δὲν ὀργάνι-
στηκε, παρὰ ὅλοι εἶταν, ὅσοι κ' ἂν ἔγιναν, μὲ τοὺς
συνορίτες τοῦ τοῦ καθενός, καὶ σ' ὁῦτωπα σεφέρια,
πολὺ ἀλάργα ἀπὸ τοὺς δικούς τοὺς τόπους, πρὸς
σκληρωμὸ τῶν ἄλλων δὲν ἐβγαῖναν οἱ Ἕλληνες.
Γιατὶ δὲν εἶχε ἀποταχτικούς προσκολλημένους στὴς
ἄλλες πολιτείες, οὔτε πάλι ἀφτοὶ δίχως συμμάχους
δὲν ἔκαναν ὡς ἴσοι συντροφικά σεφέρια, παρὰ συ-
χνότερα διὸ διὸ τοὺς πολεμοῦνταν οἱ γειτόνοι με-
ταξύ τους. Μοναχὰ στὸν πόλεμο, πού ἔγινε κάπου
σὲ περασμένα χρόνια, τῶν Χαλκιδιωτῶν καὶ τῶν
Ἐρετριανῶν χωρίστηκαν τὸ πιὸ πολὺ κ' οἱ ἄλλοι
Ἕλληνες μὲ τὸνα ἢ τ' ἄλλο μέρος.

16. Κι' ἔτυχαν καὶ σ' ἄλλους ἄλλης λογῆς

νὰ πιστέψω, πῶς πάντα θὰ μ' ἀγαπᾷ ἐκεῖνος, ὅπως
τώρα, πῶς τίποτα τὴν καρδιά του δὲ θ' ἀλλάξει,
μπορῶ νάχω πίστη στὴν ἀτέλειωτη ἀγάπη; Βρίσκε-
ται στὸν κόσμον μιὰ τέτοια;»

Ὅχι· δὲν ἄφησα νὰ ἰδῇ τὸν πόνο μου καὶ στα-
μάτησα τὸ δάκρυ, πού στὸ βλέφαρό μου ἀνέβαινε,
ὅταν τῆς ἀποκρίθηκα βάνοντας στὰ λόγια μου μέσα
ὀλκάκιρην τὴν ψυχὴ μου, ὀλκάκιρην τὴν σκέψη μου, ὀ-
λκάκιρην τὸν αἰώνιο κι ἀκοίμητο πόνο τῆς καρδιᾶς
μου. — «Πίστεψε, πιστεψε, στὸν κόσμον βρίσκεται
κ' ἡ ἀτέλειωτη ἀγάπη».

Κέρκυρα, 30. 1. 05.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΑΤΗΣ

Θέλησα κ' ἐγὼ νὰ διῶ αὐτόνα πού ἔτρεμε ὁ
κόσμος, λέγοντας τὸνομα του. Ἀποστάτης, αἵρεσι-
άρχη τὸνὲ φωνάζανε, κ' αἵρεσιάρχης θάτανε ἀφοῦ
προσπάθεε νὰ χαλάσῃ τὴ Ρωμιοσύνη, χωρὶς νὰ τοῦ
μέλη. Δὲν τοῦμελε ἂ σκότωνε μέσα στὰ στήθια
πολλῶνε πού τὸν ἀκούανε, τὴν ἀγάπη, τὴν ἀγνή,
τὴν ἀθώα ἀγάπη γιὰ τὸ γλυκὸ μας ἔθνος· δὲν τοῦ-
μελε ἂ μὲ τὰ καταραμένα γραψίματά του, τσα-
λαπάταε ἄγια καὶ ἱερά, δὲν τοῦμελε, τσαλαπάταε,
καὶ πέρναε ἄκαυτος καὶ ἄμελος.

Σὰν ἄγριος σφαγίας, τὸ αἷμα ἐκείνωνε πού σκό-
τωνε, τοῦ πότιζε τὸ σῶμα, τοῦ πότιζε τὴ ζωὴ.
Καὶ ζοῦσε τὸ θειρὸ, κι ἀνθοῦσε κ' ἐσφαζε κ' ἐ-
γραφε, διασκορπίζοντας τὸ θανάσιμο φαρμάκι τοῦ στὴ
δύστυχη καρδιά τῆς Ρωμιοσύνης...

Θέλησα νὰ τονὲ διῶ κ' ἐγὼ αὐτόνα πού ὁ κόσμος μι-
σοῦσε κι ἀγριευοῦνταν, αὐτόνα πού ἀρνῆθηκε πατρίδα
καὶ γονιοὺς, ἔθιμα κ' ἔθνος... Κ' ἔφυγα ἀπ' τὰ μακριὰ
καὶ πέρασα βουνά, καὶ πέρασα λαγγάδια κ' ἔφτασα
ἐδῶ γιὰ νάρθω νὰ τονὲ βρῶ, γιὰ νὰ τονὲ διῶ καὶ
νὰ τοῦ πῶ ὅ τι κακό κι ἂ μοῦ ἔκαμε σπαράζοντας
τὸ ἔθνος μου, νὰ τοῦ ξεράσω τὸ μῖσος μου, πού μοῦ
ἔτρωγε τὰ σπλάχνα, νὰ τονὲ βρῶ καταμούτρα,
νὰ τονὲ φτύσω, νὰ τὸν κάψω ἀλάκαιο· μὲ τὴν ἴδια
φωτιά πού ἔκαυε αὐτός, τώρα τόσα χρόνια, τὴ
θόλιξ μου τὴν πατρίδα. Ἄχ! δὲ βριστοῦσα πιά,
βαριά εἶτανε ἡ καρδιά μου ἀπὸ θλίψη καὶ λύσσα.
Ἐφτανε πιά ἡ ὥρα, καὶ φύλαγα καὶ φύλαγα νὰ

ἀμπόδια νὰ μὴ μεγαλώσουν, καὶ τῶν Ἰώνων ἀφοῦ
πρόκοψαν τὰ πράματά τους ὡς σ' ὕψος μεγάλο, τό-
τες ὁ Κύρος καὶ τὸ Περσικὸ κράτος, ἄμα κατὰ-
στρεψε τὸν Κροῖσο καὶ τὰ μέρη τὰ ἐντὸς τοῦ Ἀλφ-
ποταμοῦ, κατέθηκε μὲ στρατὸ πρὸς τὴ θάλασσαν (12)
καὶ σκληρώσε τὶς στεριανὲς τὶς πολιτείες, ὅπως ἐ-
πειτα κ' ὁ Δαρεῖος τὰ νησιά θαλασσοκρατῶντας
μὲ τὸ ναφτικὸ τῶν Φοινίκων.

17. Κι' οἱ μονάρχου, ὅσοι εἶτανε στὴς Ἑλληνι-
κὲς πολιτείες, τὰ τοπικά τους μοναχὰ προσέχον-
τας (13), πῶς δηλαδὴ νὰ μὴν πάθουν καὶ πῶς ἀφτοὶ
νὰ θησαυρίσουν, κυβερνοῦσαν τὶς πολιτείες δίχως
κινδύνους ὅσο μποροῦσαν περισσότερον, μῆτε βγήκε
ἀπὸ τὰ χεῖρα τους καμιὰ δουλιὰ σημαντική, ἐξὸν
ἴσως τίποτα μὲ τοὺς γυροχωρίτες τοὺς δικούς τοῦ
τοῦ καθενός (14). Ἐτσι ἀπὸ παντοῦ ἡ Ἑλλάδα ἔ-
μενε πολὺν καιρὸ περιορισμένη μῆτε συντροφικά νὰ
μὴν καταφέρνει τίποτα λαμπρὸ καὶ μιὰ μιὰ τῆς
πολιτεία νὰ μὴν ἀποκοτᾷ.

(12) Τὸ πρὸς θάλασσαν πηγαίνει μὲ τὸ ἐπεστρά-
τευσε. Ἄν πῆγαῖνε μὲ τὸ Ἄλφιος θὰ εἶχαμε νομίζω
πρὸς θαλάσσης.

(13) Προορώμενοι = φρουρούμενοι, φυλαττόμενοι·
(μῖσος).

(14) Τὰ λόγια οἱ γὰρ — δυνάμενοι κατὰ τὸ Wex
εἶναι ἕνα.

τονὶ δῖω, κ' ἐβράζε μέσα μου χοχλάχιζε ὁ θυμός.

Ξάφνου προβάλλει κάποιος, πού ἄλλος σίγουρα θά-
τανε παρὰ ὁ ἀποστάτης, γιατί ἀποστάτης λέγανε
δὲν πάει νὰ πῇ ἄνθρωπος καμωμένος σὰν ὄλους τοὺς
ἀνθρώπους, θὰ πῇ θεριὸ ἀλάκαιο, θὰ πῇ ἄγριο
ζωτικό. Κι ἄφτος πού ζύγωνε σιμά μου, εἴτανε ἄν-
θρωπος σωστός, ἄνθρωπος καλοκαμωμένος, μὲ γλύκα
στό χαμόγελο, γλύκα παντοῦ στό πρόσωπο. Καί
πρόβαλε κ' ἐφάξε πιά κοντά μου, κι ἄκουσα τῇ
φωνίτσα του, ποῦτανε κι ἄφτῇ γλυκειά σὰν τὸ χα-
μόγελό του. Καί μίλας καί μέσ' τὴν ὁμιλία του,
θαρρεῖς κ' ἐτρεχε μέλι, καί μὲ ρώταε τώρα ποιὸν
γυρεύω καί ποιὸν καρτερῶ. Κι ὅταν τοῦ εἶπα,
πλέον...—'Εγὼ εἶμαι ὁ ἴδιος μου ἀποκρίθηκε, καί
πίς μου ὁ τι θέλεις. 'Αχ! Παναγιά, μαννίτσα μου,
ἡ πλάση ν' ἀναποδογύριζε, ἡ νύχτα νὰ γενότανε
μέρα κ' ἡ ὁροσερὴ αὐγούλα νύχτα κατραμωμένη,
δὲ θὰ μὲ τάραζε ποτές ὅπως αὐτὸς ὁ λόγος. Εἴτανε
δυνατό, αὐτόνα ποῦχα ἀντίκρυ μου, αὐτὸς νῆναι
ἐκεῖνος; 'Εκείνονε τονὶ λέγανε στοιχειὸ, κι αὐτὸς
εἴταν ὄλο γλύκα, ἐκείνονε τονὶ λέγανε ληστή, κι
αὐτὸς εἴτανε περσεχυμένος ἡμεροσύνη. Μὰ ἀδιάφορο,
στοιχειὸ, ληστής ἢ ἄγγελος, ἀποστάτης εἴτανε κ'
ἐπρεπε νὰ τονὶ βρῶ. Καί θὰ τὸν ἐβρίζα πικρὰ, ἂ
μοῦρχουνταν ἡ λέξη. Μὰ οὔτε ἡ λέξη ἐρχότανε,
οὔτε φωνὴ ἐβγαίνει ἀπ' τὸ σφιγμένο λάρυγγά μου.
Θαρρεῖς πῶς βουδᾶθηκα καί κόπηκε ἡ λαλιά μου
κλειδοσωτομιασμένη... Πάνε, πετάζανε οἱ βρισίες,
μαζί μὲ τὸ κουράγιο, μὰ κι οὔτε μῖσος πιά δὲ μοῦ
ἔμεινε στὰ στήθια μου γι' αὐτόνα. Κιόλας μοῦ φά-
νηκε, θαρρεῖς, πῶς θά-τανε κρῖμα κι ἀδικο νὰ πεί-
ραζα τέτοιο πλάσμα ἡμερο. Κανείς ποτές ἀρνὶ δὲν
πείραζε, κι αὐτὸς εἴτανε μονάχο ἀρνάκι· ἀρνὶ καλὸ
καί ἥπιο, μὰ μὲ κάποιο μεγαλεῖο, ποῦ ὅταν τῷ βλεπε
κανείς, λιοντάρι τὸ θαρροῦσε, ἂ γιὰ νύχια λιονταριῶν
δὲν εἶχε κατιφεδένιο χέρι. Καί ρώταε καί μίλας καί
μὲσ' τὴν ὁμιλία του, ἐτρεχε πάντα μέλι, ποῦ σ' ἐπῖανε
ἀπ' τὴν καρδιά, ποῦ σοῦ ἐρχότανε λιγούρα. Καί
λίγο-λίγο κάθησα— μὰ γιατί νὰ μὴ φύγω; Ποιὰ
δύναμη καί ποιὸς Θεὸς μὲ κράταε καρφωμένη; Καί
κάθησα, καί ἄκουα καί ἄκουα, προσεχτικὰ πῶς ἄ-
κουα στὴν ἐκκλησία τὸ διάκο μὲ τὸ βαγγέλιο. Καί
τώρα μίλας πῶς δυνατὰ καί μὲ χειρονομίες, καί
μὲ φωνὴ μεγάλη καί θάλεγε πῶς σὲ κάθε λάλια
μεγάλωνε κι ὁ ἴδιος. Κ' εἶλεγε καί μίλας καί μι-
λώντας: μεγάλωνε καί θαρροῦσε πῶς ἀνέβαινε σὰν
ἅγιος στὰ ψηλά. Μὰ καί σὰν ἅγιος ἐστραφε καί

ἀχτινοβολοῦσε, σὰν τᾶστρο πούναι στὸν οὐρανὸ, σὰ
βασιλιάς, σὰν ἥλιος. Κ' εἶλεγε καί τὸν ἄκουα, κ'
εἶπνα ἀπὸ τὰ λόγια του τῇ ὁροσίᾳ καί ὁροσίᾳ μὲ
τὴν ἀλήθεια τοὺς τὴν ἀναψῇ τῆς καρδιάς μου.
Καί τώρα καταλάβαινα πῶς τέτοια χέρια, τοῦ τᾶ-
δωσε ὁ Θεός, ὄχι γιὰ νὰ χαλάσουνε, μὰ γιὰ νὰ ξα-
ναφτιάσουνε, πῶς δὲν γκρεμοῦσανε κτίρια, πατρίδα
κ' ἐθνικότητα, μὰ πῶς τις ξαναχτιζάνε μὲ σιδε-
ρένιους στήλους... κ' εἶλεγε καί μίλας κ' ἐβγαίναν
ἀπ' τὰ χεῖλια του θεόπνευτα τὰ λόγια, μὲ θεϊκὴ ἀγά-
πη. Σὰν ἥλιος εἴτανε λαμπερός καί σὰν Θεὸς μοῦ
μίλας. Γιατί ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀλήθεια μο-
νάχη, κ' αὐτὸς ἀλήθεια εἶλεγε, καθάριζ' τὴν ἀλή-
θεια. Κ' ἐλαμπε κι ἐστραφε κι ἀχτινοβολοῦσε,
καί ὅσο ἐστραφε αὐτὸς, τόσο ἐγὼ χανόμανε, γενό-
μανε μικρὸς μικρὸς σὰν μύμηγγας στὴν πλάση. Καί
μοῦ ἦρθε τώρα νὰ πῶς μπρούμπητα καί νὰ τὸν προ-
σκυνήσω, γιατί ἡ λάμψη μεγάλωνε σοῦ μ' ἐπῖανε
τὰ μάτια.

Δὲν ἐβλεπα πιά τίποτε, μόνο ἓνα χρυ-
σαφένιο γύρο, στεφάνι θάλεγε χρυσό, στεφάνι σὰν
ἀγίων. 'Εκείνο τὸν τριγύριζε ἀπ' τὴν κορφή στὰ
πόδια. 'Αχ! μὰ καί πῶς τοῦπρεπε, εἴτανε πανώ-
ριος μέσα σ' αὐτό, καί μέσ' ἀπὸ τὸ φωτόλουσμα,
ἄκουα τὴ φωνή του, φωνὴ ποῦ ἐτρεχε κι ἄφτῇ σὰ
μαργαριταρένια βρύση, κ' εἶλεγε, κ' εἶλεγε ἡ φωνὴ
κι ἄκουα νὰ λέη, ὡς ποῦ ἡ καρδιά μου τοίριζε καί
μίλησε ἡ ψυχὴ μου καί μοῦ εἶπε πῶς στὸν κόσμον
αὐτό, ὑπάρχει εὐτυχία, πῶς καλοσύνη ἐπρεπε κι ὄχι
μῖσος κ' ἔχτρα, πῶς βασίλισσα τῶν βασιλιῶν εἴτανε
ἡ ἀλήθεια, κι ἄλλοι σ' ἐκείνον ποῦ θέλοντας τὴν
ἐκρυβε σὰ σκιάβα. Πλυμύρα ἀπέραντη χαρὰς ξε-
χείλισε στὰ στήθια μου, κι ἀνοίγανε γιὰ μένα μὲ
μιάς, ἀλάκαιοι οὐρανοὶ ἀλήθειας καί μπιστοσύνης.
Αὐτόνα πιά θὲ νὰ πιστεῦα, αὐτὸς εἴταν ἡ ἀλήθεια,
αὐτὸς εἴταν ἡ ἐλπίδα, αὐτὸς καί ἡ ζωὴ,—γιατί
ζωὴ μοῦ ἔδωσε:—Ζοῦσα σὲ ἄβυσσο ψευτιάς καί μοῦ
ἀνοίξε τὰ μάτια. Εὐγνωμοσύνη τοῦ ὠρίστηκε γιὰ
πάντα ἴσα μὲ τὸν τάφο. Αὐτὸς θὲ νῆναι ἡ πίστη
μου, ὁ σκοπὸς μου αὐτός. 'Αποστάτης τονὶ φωναζά-
νε κ' αἰρεσιάρχη. 'Αποστάτης αἰρεσιάρχης δὲν εἴ-
τανε, μὰ τρανὸς καί βροντερὸς ἀπόστολος, ἱπόστο-
λος καλός.

B. Γ.

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

15

Τὰ πόχτυπά σου ἀντίλαλοι γενήκαν

'Αγάπης, ποῦ δὲν ἔχει βασιλέψει.

'Ισα τὸ δρόμο τῆς ψυχῆς μου βρῆκαν,

Ψυχῆς, ποῦ ἀρνιέται τὸ δ, τι θὰ πιστέψῃ.

Κάποια ὄνειρα παλιὰ μου ξαφνιστήσαν

Κι ἀπὸ τίς δακρυοπηγὲς ποῦχαν στερέψει,

'Ανάβρυσαν κρονονὶ καί ὁροισιτήσαν

Λευκοὶ κρῖνοι—οἱ πόθοι μου—ποῦχες μου κλέψαν.

'Αγκάλιασε ἡ ψυχὴ τὸ καρδιοχτύπι,

Ποῦ μὲς στὰ βράθι τῆς ὀλῆς ἔχει φέρε

Τοῦ θανάτου καί τῆς ζωῆς τὴ λύπη.

Καί μὲ κρυφὴ χαρὰ λούζεται τώρα

Σὲ δάκρυ—δίχως τὸ γιατί νὰ ξέρῃ—

Ποῦ χύθηκε σὲ κάποια θλίψης ὥρα.

16

Νύχτα! στοῦ μυστηρίου σου τὰ βράθι

Τὸν κουρασμένο κρύψε με. Γαλήνη

Φέρε μονάχη ἐσὸ στὰ τόσα πάθι.

Κι ὁ ὕπνος μαῦρος τύραννος ἐγίνῃ.

Τοῦ νοῦ γιὰ πάντα ἡ γαλήνη ἐχάθη

Μέσα στὸ αἷμα, ποῦ ἡ καρδιά μου χύνει.

Καί τῆς ψυχῆς ἡ δύναμη μαράθη

Σκιάβα μέσα σιῶν πόνων τὸ καμίνι.

Στὸ σκοτεινὸ σου κόσμον ἓνα διαβάτη

'Αποσταμένο κρύψε νὰ ξεχάσῃ,

Πῶς κάποτε εἴτανε στὸν κόσμον κἀνι.

Κι ὅταν τὰ ξωτικά σου μανισμένο

Χορὸ μὲς στὴ νεκρὴ θὰ σταίνουν πλάση,

Σὰ φάντασμα κ' ἐγὼ νὰ ξεπροβαίνω.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΑΡΕΤΑΣ

18. Κι' ὅταν τῶν Ἀθηναίων τοὺς μονάρχους,
καθὼς καί τοὺς ἄλλους ἀπὸ τὴν ἄλλη Ἑλλάδα —
ποῦ μοναρχέφτηκε πολὺν καιρὸ καί πρὶν— τοὺς πῶς
πολλοὺς καί τελεφεταίους, ἐξὸν τῆς Σικελίας, τοὺς
ἐρρηξαν οἱ Λάκωνες (γιατὶ ἡ Λακωνία ὕστερα ἀπὸ
τὸ θεμέλιωμα τῶν τώρα κατοίκων τῆς τῶν Δωριέων,
ἂν καί σπαράχτηκε περισσότερον καιρὸ παρὰ κάθε
ἄλλους ποῦ ξέρομε, ὅμως ἀπὸ πολὺ παλιὰ καί
καλοκυβερνήθηκε καί πάντα εἴταν ἀμονάρχεφτη-
γίαντι πῶς τετρακόσα τόσα χρόνια καί λίγο παρα-
πάνου ὡς στὸ τέλος τούτου τοῦ πολέμου ἀπ' ὅταν
κρατοῦν οἱ Λάκωνες τὸ ἴδιο πολίτευμα, κι' ἔτσι
ἔχοντας δύναμη κανόνιζαν τὰ πολιτικά καί στίς
ἄλλες πολιτείας)· ἀφοῦ λοιπὸν ἐρρηξαν ἀπὸ τὴν
Ἑλλάδα τοὺς μονάρχους, δὲν πέρασαν πολλὰ χρό-
νια κι' ἐγίνε στὸ Μαραθῶνα ἡ μάχη τῶν Μήδων μὲ
τοὺς Ἀθηναίους. Καί δέκα χρόνια κατόπι ἦρθε ξανά
ὁ ξένος μὲ τὸ μεγάλο στρατὸ στὴν Ἑλλάδα μὲ
σκοποὺς σκλαβιάς. Καί σὰν τοὺς ἔζωσε μεγάλος κίν-
τυνος, τότες οἱ Λάκωνες ὡς ἔχοντας τὴν πρώτη
δύναμη ἐγίναν ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ποῦ πολέ-
μησαν ἀντάμα· κι' οἱ Ἀθηναῖοι πάλι, καθὼς πλά-
κωναν οἱ Μῆδοι, συλλογίστηκαν νὰ παραιτήσουν
τὴν πολιτεία τους καί νὰ κουβαληθοῦνε στὰ καρά-
βια, κι' ἔτσι καταντήσανε ναφτικοί. Κι' ἀφοῦ συν-

τροφικά χτύπησαν πίσω τὸν ξένο, κατόπι σὲ λίγο
χώρισαν καί πήγανε μὲ τοὺς Ἀθηναίους ἢ τοὺς
Λάκωνες οἱ Ἕλληνες ποῦ ἀποστάτησαν ἀπὸ τὸν
Πέρση βασιλεῖ, καθὼς κι' ἐκεῖνοι ποῦ πολέμησαν
ἀντάμα. Γιατὶ ἐκεῖνα τὰ κράτη ἀποδείχτηκαν
πρῶτα πρῶτα στὴ δύναμη, βαστώντας τὸνα στὴν
ξηρὰ καί τ' ἄλλο μὲ τὰ καράβια. Κι' ὡς λίγον
καιρὸ δε χάλασε ὁ συνασπισμός. 'Επειτα μάλωσαν
οἱ Λάκωνες κι' οἱ Ἀθηναῖοι καί πολεμήθηκαν ἔχον-
τας τοὺς συμμάχους τους· κι' ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἕλ-
ληνες, ὅποιοι τυχὸν τοὺς μάλωσαν, κατάφεβαν ἀπὸ
τότες σ' ἄφτους. 'Ετσι ἀπὸ τὰ Μηδικὰ ὡς ἐτοῦτον
τὸν πόλεμον ὀλοένα, πότε φιλιώνοντας, πότε πολεμῶν-
τας ἢ μεταξὺ τους ἢ μὲ τοὺς συμμάχους τους ὅταν
ἐπαναστατοῦσαν, τὰ ὀργάνισαν καλὰ τὰ πολεμικά
τους καί κέρδισαν ἀρκετὴ πείρα σπουδάζοντάς τα
μέσα στὸν κίντυνο.

19. Καί τῶν συμμάχων τοὺς οἱ Λάκωνες εἴταν
ἀρχηγοὶ τοὺς δίχως νὰ τοὺς φορολογοῦν, φροντίζον-
τάς τους ὅμως νὰ ὀλιγαρχοῦνται μὲ πολιτικά καλό-
θελα στοὺς ἴδιους μοναχά· μὰ οἱ Ἀθηναῖοι πῆραν
ἀπὸ τίς πολιτείας καράβια, ἐξὸν ἀπὸ τοὺς Χιῶτες
καί τοὺς Λεσβιανούς, καθὼς κι' ὀλωνῶν ἀνεξάρτητα
τοὺς ὄρισαν νὰ καταβάλλουνε χρήματα. Καί τοὺς
ἐγίνε χωριστὰ ὁ ὀργανισμός τους ἀφτοῦ τοῦ πολέ-

μου (15) μεγαλύτερος παρ' ὅσο ποτές ἀνθισαν τὰ κα-
λύτερά τους πρὶ σπάσει ὁ συνασπισμός (16).

20. Τέτια λοιπὸν ἐγὼ τὰ βρῆκα τὰ παλιὰ, δύ-
σκολα νὰν τοὺς πιστέψῃ στὴν ἀράδα κάθε τους ση-
μάδι (17). Γιατὶ οἱ ἄνθρωποι ὅσα ἀκούν τοῦ πρὶν και-
ροῦ, κι' ἂν ἀκόμα τοὺς εἶναι τοῦ τόπου τους, τὸ ἴδιο
τὰ δίνουν καί παίρνουν ἀξέταστα. Τῶν Ἀθηναίων
λόγου χάρι ὁ λαὸς φαντάζεται τὸν Ἱππαρχο πῶς
ὄντας μονάρχης σκοτώθηκε ἀπὸ τὸν Ἀρμόδιο καί τὸν
'Αριστογείτονα, καί δὲν ξέρουν πῶς ὁ Ἱππίας βασι-
λεῖε ὡς ὁ πρωτότοκος γιὸς τοῦ Πεισίστρατου, ἔχον-
τας ἀδερφοὺς τὸν Ἱππαρχο καί τὸ Θεσσαλό, καί πῶς
ἐκείνη τῇ μέρᾳ ὁ Ἀρμόδιος κι' ὁ Ἀριστογείτονας,
μπαίνοντας ἄξαφνα σ' ἐγνῖα πῶς κατὶ μαρτυρήθηκε
ἀπὸ τοὺς συνομῶτες τοὺς τοῦ Ἱππία, ἀφτόν τὸν
ἔφισαν σὰν πληροφορημένο πρὶν, θέλοντας ὅμως πρὶν
πιαστοῦνε νὰ δείξουν κι' ἀφτοὶ κατὶ καί ν' ἀντικρύ-
σουν τὸν κίντυνο, σκότωσαν τὸν Ἱππαρχο ἀπαντών-
τας τον κοντὰ στὸ Λεωκόρειο ποῦ λέν, ἐνῶ κανόνιζε

(15) Ἐς τόνδε τὸν πόλεμον ἡ—παρασκευὴ—ἡ ἐς
τόνδε τὸν πόλεμον παρασκευή.

(16) συμμαχίας—ὁμιχμίας: Πρβ. 18.

(17) χαλεπὰ ὄντα παντὶ ἐξῆς τεκμηρίῳ πίστευ-
σαι—ἂν παντὶ τεκμηρίῳ πιστεύσαι χαλεπὸν ἦν.

ΤΟ ΔΑΦΝΟΚΟΥΚΙ

(Λιχὸ παραμῦθι)

Πίσω ἀπ' τὰ χιονισμένα τὰ βουνά λίγα φτωχό-
σπιτα εἶχαν χτίσει κάποιο ἄνθρωποι καὶ δούλευαν ὁλο-
μερίς τὸ μεγάλον κάμπο πού ἀπλώνεται ἐκεῖθες γιὰ
νὰ βγάλουν τὸ ψωμί τους καὶ νὰ ψεφτοπερνούνε κι
ἀφτοί· σὰφτὸ τὸ φτωχὸ χωριὸ ἐζούσε καὶ μιὰ γριά κι
ἀφτὴ ἡ γριά εἶταν πολὺ φτωχή, δὲν εἶχεν ἀντρα ἢ
καημένη, καὶ κοντὰ στοὺς δουλεφτάδες ἐβγαίνει κι
ἀφτὴ ὅζω στὸν κάμπο ὅπου μάζονε χόρτα, τὰ μα-
γέρεβε καὶ τὰτρῶγε γιὰ νὰ μὴν πεθάνει ἀπὸ τὴν
πεῖνα.

Παιδιά δὲν ἀπόχτησε μὲ τὸ συχωρημένον τὸν ἄν-
τρα της, μὰ περικαλούσε κάθε πρωὶ καὶ κάθε βράδι
τὸ Θεὸ νὰν τῆς δώσει κι ἐλεγε :

— Θεέ μου, νὰ μοῦ δώσεις ἕνα παιδὶ κι ἄς εἶναι
καὶ δαφνοκούκι. Θεέ μου, νὰ μοῦ δώσεις ἕνα παιδὶ κι
ἄς εἶναι καὶ δαφνοκούκι...

Κ' ἐκλαίγε ἡ καψάρα ἡ γριά, μεράκι της τὸ
εἶχε πού δὲν ἔκανε κι ἀφτὴ παιδιὰ σὰν τίς ἄλλες
γυναῖκες· ἐβγαίνει στὸν κάμπο, μάζεβε χόρτα γιὰ
νὰ φάγει λίγο καὶ περικαλούσε πάλι τὸ Θεό.

Τὴν ἄκουσεν ὁ Θεὸς τὴ γριά καὶ τῆς ἐχάρισε
ἕνα δαφνοκούκι. Ἀφτὸ τὸ δαφνοκούκι εἶταν ἕνα κο-
ρίτσι πεντάμορφο, ἥλιος δὲν τόβλεπε καὶ τὸ φεγγάρι
πάνταζε τίς νύχτες στὴ θωριά του, σὰν ἐσηκόνονταν
ἀπ' τὰ χιονισμένα βουνά· μὰ ἡ μοῖρα του δὲν εἶταν
νὰ εἶναι πάντοτε ἄνθρωπος, γιὰτὶ πότε γένονταν κο-
ρίτσι, πότε γένονταν δάφνη μεγάλη σὰν τὰ κυπα-
ρίσια τὰ ψηλά πού εἶναι πέρα στὴν ἄγια Ἀνάληψη
κοντὰ, στὴν παλιοκλησίτσα. Ὅταν φύτρωνε δάφνη,
τὸ Δαφνοκούκι ἐβγαζε μιὰ μυρουδιά πού πλημύριζε
ὅλο τὸ χωριό, ὅλα τὰ βουνά, ὅλους τοὺς κάμπους
καὶ περνοῦσε καὶ πέρα ἀπὸ τίς θάλασσες μὲ τὰ μεγά-
λα κύματα. Οἱ ἄνθρωποι στὴ μυρουδιάν ἀφτὴ παθαί-
νονταν.

Καὶ ἔφτανε τόσο μακριὰ ἀφτὴ ἡ μυρουδιά πού
μιὰ μέρα τὴ μυρίστηκε καὶ ὁ γιὸς τοῦ βασιλιά στὸ
μαρμαρομένο τὸ παλάτι του. Ἐπесе ἄρρωστο τὸ μο-
νάκριο βασιλόπουλο μὲ τὰ ξανθὰ μαλλιά ἀπὸ τὴν
ἀποθυμιὰν ἐκεῖνη νὰ βρεῖ τὴν πηγὴ τῆς μυρουδιάς
πού τὸ λίγανε τόσο πολὺ. Ὁ πατέρας του ὁ βασι-
λέας ἐκάλεσε ὅλους τοὺς γιατροὺς καὶ ὅλες τίς γριές
γιὰ νὰ πούνε τί ἀρώστια εἶχε τὸ παιδί του, μὰ κα-
νένας δὲ μπόρεσε νὰν τὸ πεί. Καὶ τὸ χλωμὸ βασιλό-

πουλο μαράζονε, μαράζονε, πᾶσα μέρα καὶ στὸ χει-
ρότερο πῆγαινε κι ὁ βασιλέας κι οὐλο τὸ παλάτι θα-
μίζονταν τί νὰ κάμουν.

Κάποτες κι ἄλλότες ἕνας γέρος γιατρός ἔφτασε
στὸ παλάτι ἀπὸ μακρινὴ χώρα, ζέτασε τὸ ἄρρωστη-
μένο βασιλόπουλο καὶ μίλησε ὑστερας ἔτσι στὸ γέρο
βασιλιά :

— Μεγάλε καὶ δοξασμένη βασιλιά, τὸ μονάκριβο
παιδί σου ὑποφέρει ἀπὸ μιὰν ἀρώστια πού κανένας
δὲ μπορεῖ νὰν τὴν γιαιτρίψει, γιὰτὶ γιατριά δὲν ὑπάρ-
χει. Τὸ βασιλόπουλο ἔχει κάπιο μαράζι μέσα στὰ
στήθια του. Μὲν νὰ δώσεις τὴν ἄδεια στὸ γιόκα σου
νὰ ταξιδέψει ἴσως καὶ λυτρωθεῖ ἀπὸ τὸ κακὸ πού
τὸ βρήκε μέσα στὴ χαρὰ του.

Ὁ πατέρας—ἤθελε δὲν ἤθελε—τί νὰ κάμει ;—
Ἐδωσε στρατὸ πολὺ στάγורי του, τὸ ξεπροβόδησε
μιὰ γλυκοχαρὰ συνταχα συνταχα κι ἐκεῖνος ἔ-
φυγε.

Δρόμο παίρνει τὸ βασιλόπουλο καὶ δρόμο ἀφίνει,
χωριὰ καὶ πολιτείες βλέπει μακριάθε κι ὅλα τὰ
περνάει. Ἐφτασε τελεφταῖα ὑστερα ἀπὸ μῆνες στὸ
χωριὸ ἐκεῖνο πού ζούσε τὸ Δαφνοκούκι μὲ τὴ γριά,
πίσω ἀπὸ τὰ χιονισμένα τὰ βουνά. Κουνάκι ἐδῶ,
κουνάκι ἐκεῖ, κουνάκι στὸ σπῆτι τῆς γριάς. Ἡ μυ-
ρουδιά τὸν ἐξάλιζε τότε πιότερο, μὰ δὲ μπορούσε
νὰ νοιώσει τὸ πράμα· ἔφαχνεν, ἔφαχνεν, μὰ οὐλα χα-
μένα πῆγαιναν· τὴν πεντάμορφη δὲν τὴν ἔβρισκε
πουθενά.

Τὸ Δαφνοκούκι τίποτα· τὴ μέρα γίνονταν δέν-
τρο δάφνη καὶ τὴ νύχτα ἐβγαίνει κρυφὰ κρυφὰ, πῆ-
γαινε, ἔριχνε δυὸ τρεῖς χούφτες ἀλάτι στὸ ψωμί
καὶ στὸ φαγὶ τοῦ βασιλόπουλου, τοῦ ἔδενε τὰ χέρια
καὶ τὰ ποδάρια, καθὼς κοιμόνταν τὴ νύχτα, μὲ
κορδέλες τρανταφυλλίες καὶ πίσω πάλι χάνονταν
ἀέρας.

Ἀμα ἔφεγγε, σηκώνονταν τὸ βασιλόπουλο κι
ἐβλεπε τὰ χέρια καὶ τὰ ποδάρια δεμένα μὲ κορδέ-
λες τρανταφυλλίες· χάλεβε ψωμί καὶ φαγὶ κ' ἐκεῖνο
λύσσα, σκάρφη. Πού νὰ φάει!—Πῶς νὰν τὸ ἐξηγήσει
ἀφτὸ, κ' ἐκεῖνος ὁ ἔρμος δὲν ἤξερε. Μιὰ, δυὸ φορὲς,
τρεῖς, πέντε, δέκα, ὅλο καὶ τὰ ἴδια. Τελεφταῖα σκέ-
φτηκε μιὰ νύχτα νὰ γρυπνήσει καὶ νὰ παραμονέψει
γιὰ νὰ ἴδῃ τί εἶταν ἐκεῖνο πδὺ γένονταν.

Κόντεθαν τὰ μεσάνυχτα. Τὸ βασιλόπουλο εἶταν
πλαγιασμένο στὸ στρώμα κι ἄκουγε τὸν ἀέρα πού
τραγουδοῦσε παραπονετικὰ ὅζω, ἀνάμεσα στὰ πέφκα.
Τὸ φεγγάρι ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο ἔριχνε τάση-

μένα μαλλιά του στὸ πάτωμα πού ἀργασάλεβαν οἱ
ἤσκιοι τῶν κυπαρισίων ἀπ' ἔξω. Ἀάλησεν ὁ κόκκινος
κόκκινος κόκοτας καὶ περίμεναν νὰ λαλήσει κι ὁ μά-
θρος τὴν ὥρα πού πλακόνουν τὰ μεσάνυχτα.

Κορριὺκ πᾶγάλια πᾶγάλια ἔκαμε ἡ πόρτα καὶ
μιὰ κόρη πεντάμορφη πού ἄστραφτε ἡ ἀσπράδα της
στὰ σκοτάδια, ἀσπροφορεμένη, σπρώχνει τὴ θύρα καὶ
νὰ τὴν πού μπαίνει μέσα στὴν κάμαρα τοῦ βασι-
λόπουλου.

— Ἀ! Ἐσὺ εἶσαι, κυρά μου, πού ἐρχεσαι τόσες
νύχτες τόρα ἐδῶ μέσα; τῆς λέει τὸ ξανθὸ βασιλό-
πουλο.

— Ἐγὼ εἶμαι, τοῦ ἀπολογιέται ἐκεῖνη δειλὰ,
δειλὰ.

Τὴν πῆρε τότες ἀπ' τὸ χέρι καὶ τὴν ἔβαλε κοντὰ
του στὸ στρώμα νὰ καθήσει· τὴν ἀρώτησε κ' ἔμαθε
πῶς ἡ πεντάμορφη κοπέλα εἶταν ἐκεῖνη πού ἐγιόμοζε
τὸν κόσμον ὅλον ἀπὸ τὴ μυρουδιά καὶ τὸν ἔφερε κι
ἀφτόνα ὡς ἐκεῖνο τὸ χωριὸ ἄρρωστημένο ἀπὸ τὴν
ἀποθυμιὰ της. Ἀμα τόμαθε αὐτὸ, βγάζει καὶ τῆς
δίνει τὸ μαλαματένιο δαχτυλίδι τοῦ πού εἶχε γιὰ
πέτρα πάνου τὸν Ἀβγερινό. Τὴν ἄλλη μέρα φώναξεν
ἐνιά χωριὰ καὶ δεκαπέντε κάστρα στὴν ἀραβωνιά
τυμὲ τὴν πεντάμορφη. Χαρές πού ἐγέλασε ὅλος ὁ
κόσμος.

Ἦρθε κ' ἡ ὥρα νὰ φύγει καὶ νὰ πάει στὸν πα-
τέρα του βασιλέα γιὰ νὰν τοῦ ζητήσει τὴν ἐφκὴ
κ' ὑστερα νὰ στεφανοθεῖ τὸ Δαφνοκούκι. Μὰ ἐκεῖνος
δὲν τὸν ἀφίνει πιά, τὸν ἀραβωνιάζει καὶ τοῦ δίνει
μιὰ βασιλοπούλα.

Τὸ Δαφνοκούκι τᾶμαθε ἀφτὰ ἕνα πουλὶ καλὸ
πέταξε τὸ ἀπομεσήμερο, ἦρθε καὶ κάθησε στὸν ὦμο
τῆς ψηλὰ καὶ ὅλα τὰ ἐκελάνθησε. Πηγαίνει σέβαν
καλόγερο πού σκῆτεβε σὲ μιὰ σπηλιά στὸ βουνὸ καὶ
τὸν καταφέρνει νὰ τῆς δώσει τὰ ρούχα του γιὰ νὰ
ντυθεῖ μάφτᾶ. Ἐτσι ἐγίνε ἀγνώριστῃ. Κινάει καὶ
φτάνει στὸ παλάτι τὴν ὥρα πού γίνονταν τὰ στέ-
φανα, ντυμένη σὰν καλόγερος. Φωνάζει τὸ βασιλό-
πουλο γιὰ νὰν τοῦ πεί τάχα δυὸ λόγια κρυφὰ σὲ μιὰ
κάμαρα. Κλείνονται καὶ οἱ δυὸ μέσα, βγάζει τὰ
ράσα ἡ πεντάμορφη, ἀγκαλιάζει τὸ βασιλόπουλο καὶ
στὰ φιλιὰ τους κλαῖν γιὰ τὰπάντεχο πού τοὺς ἦρθε
στὸ κεφάλι τους. Μὰ τὸ Δαφνοκούκι δείχνει τὸ δα-
χτυλίδι πούχε στὸ μικρότερο δάχτυλο, τὸ ἀγλείφουνε
καὶ φαρμακόνουνται καὶ οἱ δυὸ ἀντάμα.

Καὶ ἡ γριά στὸ φτωχὸ χωριὸ ἐβγαίνει σὰν καὶ
πρώτα ὅζω στὸν κάμπο γιὰ νὰ μάζει χόρτα καὶ νὰ
φάει, δίχως κορίτσι τόρα, δίχως τὴν πεντάμορφη.

Δ. ΣΗΛΟΣ

τὴν Παναθηναϊκὴ πομπή. Ἐτσι πολλὰ κι' ἄλλα—
σημερινὰ μάλιστα ἀκόμα κι' ὄχι ξεχασμένα ἀπὸ πο-
λυκαιριὰ—τὰ φαντάζονται κι' οἱ ἄλλοι Ἕλληνες
στραβά, καθὼς τὸ πῶς οἱ βασιλιάδες τῶν Λακωνίων
δὲν ψηφίζουν ὁ καθένας μ' ἕναν ψῆφο παρὰ μὲ διό,
καὶ πῶς ἔχουν τὸν Πιπινάκη λόχο πού μήτε καν
ὑπαρξε ποτέ· του. Τόσο ὀκνὸ μὲ τοὺς πολλοὺς εἶναι
τὸ ξεσκάλισμα τῆς ἀλήθειας, καὶ τρέχουν κάλια στὰ
πρόχειρα.

21. Μὰ ἀπ' ὅσα εἶπα γνωρίσματα ὡς τόσο ἂν
τὰ συμπεράνεις τέτια ἀπάνου ἀτού ὅπως (18) τὰ
δηγήθηκα (19), δὲ θὰ γελαστεῖς ἴσως, καὶ μὴν τὰ
πιστεύεις κάλια μήτε ὅπως βρίσκονται μέσα σὲ τρα-
γούδια ποιητάδων παραστολισμένα, μήτε ὅπως τὰ
κατάστρωσαν οἱ λογογράφοι, διασκεδαστικώτερα στ'
ἀφτὶ παρὰ ἀληθινὰ—πράματα ἀλήθεια ἀξεδιάλυτα
καὶ πού τὰ πιότερα τους ἀπὸ τὴν παλαιότητα κέρδι-
σαν τὸ εὐσεβεῖς ἔτσι μυθικὰ μορφή—, παρὰ
πῶς ὡς πρὸς παλιὰς ἱστορίας καθαρίστηκαν ἀρ-
κετὰ καλὰ ἀπὸ τὰ γνωρίσματα τὰ πιὸ φανερά τους.
Κι' ὁ πόλεμος ἀφτός—ἂν κι' οἱ ἄνθρωποι ἐνὸσω πο-
λεμοῦν τὸν τότε πάντα λογαριάζουν τὸν πιὸ μεγάλο,

κι' ἔπειτα σὰν τελιώσουν πιὸ πολὺ ξεππάζονται μὲ
τὰ παλιὰ—ὅμως σὰν κριθεῖ ἀπὸ τὰ περιστατικά του
τὰ ἴδια θὰ φανεῖ πῶς στάθηκε μεγαλύτερός τους.

22. Κι' ὡς πρὸς τοὺς λόγους, ὅσα εἶπε ὁ καθείς
τους ἢ σὰν εἶτάνε ν' ἀρχίσουν ἢ σὰν εἶχανε πιά μπεῖ
στὸν πόλεμο, δύσκολο εἶταν τί εἰπώθηκε νὰ θυμηθῶ
ἀπαράλλαχτα, εἴτε ἐγὼ ὅσα ἄκουσα ὁ ἴδιος εἴτε ὅσα
μὲ πληροφοροῦσαν ἀπ' ἄλλου πουθενά· ὅπως ὅμως
νόμιζα πῶς πιθανώτατα ὁ καθείς τους θὰ μιλοῦσε
τὰ σωστὰ συζητώντας τὰ κατὰ καιροὺς ζητήματα,
χωρὶς ὅσο μπορούσα νὰ φέβγω ἀπὸ τὴν καθόλου οὐ-
σία τῶν ὧων εἶπαν ἀληθινὰ, ἔτσι τὰ λέω. Τὰ πολε-
μικὰ ὅμως δὲν ἔκριναν ὀρθὸ νὰ γράψω ρωτώντας τὸν
πρῶτο τυχόντα μήτε ἔτσι ὅπως ἐγὼ τὰ θαρροῦσα,
παρὰ ὅσα εἶδα ὁ ἴδιος, καὶ τ' ἄλλα (20) ἀφού τὰ
σκάλισα ἕνα ἕνα ὅσο τὸ δυνατό ὀρισμένα. Κι' ἤθελε
κόπους νὰν τὰ ξεδιαλύνεις, γιὰτὶ οἱ μάρτυρες τοῦ κάθε
περιστατικοῦ δὲν ἔτλεγαν τὰ ἴδια πράματα ἀπαράλ-
λαχτα, μόνε ὅπως τύχαινε νὰ συμπαθοῦν ὁ καθείς μὲ
τὸνα ἢ τ' ἄλλο μέρος, ἢ νὰ θυμᾶνται. Κι' ὡς δῆγμα
τ' ἀφάνταστοὺς ὕφος ἴσως φανεῖ σὰν κάπως βα-
ρετό· ὅσοι θελήσουν ὅμως ξάστερα νὰ δοῦν τὸ τί ἐγίνε
καθὼς κι' ὅ,τι κατὰ τ' ἀνθρώπινα φυσικὰ θὰ γίνει

Ξανὰ μιὰ μέρα τέτιο ἢ παρόμοιο, ἀφτοὶ ὠφέλιμα ἄς τὰ
κρίνουν καὶ μὲ φτάνει. Ἀπόχτημα γιὰ πάντα εἶναι
γραμμένα κι' ὄχι τόσο ρητορικὴ τῆς στιγμῆς.

23. Κι' ἀπὸ τοὺς πρὶν πολέμους μεγαλύτερος
ἔγινε ὁ Μηδικός, κι' ἐκεῖνος ὅμως γλήγορα ἀποφασί-
στηκε μὲ διὸ ναβμαχίες καὶ διὸ πεζομαχίες. Ὅμως
ἀφτός ὁ πόλεμος τράβηξε σὲ μᾶκρος μέγαν, κι' ἔτυχε
μαζὶ του νὰ πείσθουνε στὴν Ἑλλάδα τέτια παθήματα
πού σὲ τὸσον καιρὸ δὲν ἔτυχαν ἄλλα. Γιὰτὶ μήτε
τόσες πολιτείες πάρθηκαν κι' ἐρημώθηκαν, ἄλλες ἀπὸ
ξένους, ἄλλες ἀπὸ τοὺς ἴδιους σὰν ἀντιπολεμοῦσαν—
μερικὲς μάλιστα ἄλλαξαν καὶ κατοίκους σὰν ἐπε-
φταν—οὔτε ἐγίναν τόσες ἐξορίες ἀνθρώπων καὶ τό-
σος σκοτωμός, ἄλλος στὸν ἴδιον τὸν πόλεμο, ἄλλος
ἀπὸ τοπικοὺς σπαραγμούς. Καὶ τὰ πρὶν, πού λέει ἡ
φήμη μὰ σπάνια βεβαιώνει ἡ πείρα, κατάντισαν ὄχι
ἀπίστευτα, σεισμοὶ νὰ πούμε πού σύγκαιρα πῆγαν σ'
ἄπειρα μέρη τοῦ κόσμου καὶ μ' ὑπερβολικὰ (21) μά-
λιστα δύναμη, καὶ σκεπασιὲς τοῦ ἡλίου πού τύχανε
συχνότερες παρ' ὅ,τι διαλαλοῦνταν ἀπὸ τοὺς πρὶν
καιροὺς, καθὼς κι' ἀνομπριὲς σὲ μερικὸς τόπους με-
γάλες μὲ πείνα κατόπι, καὶ τέλος ἡ πανοῦκλα ἡ φο-
βερὴ, ποῦβλαψε τὸ πιὸ πολὺ καὶ μάλιστα ἀφάνισε κι'

(18) Τὸ καίμενο δ. Ὁ Weil οἶα.

(19) διελθόν=διηγησάμην.

(20) Τὰ ΧΡ παρὰ τῶν ἄλλων. Ὁ Linwood παρὰ
τῶν ἄλλων.

(21) οἱ αὐτοί. ἴσως ἐαυτῶν.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΕ ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ

Καλή μου!

Ἡ τωρινὴ χρονιά ποῦ μᾶς ἦρθε, κ' οἱ στερνοὶ μὲν τῆς χρονιάς ποῦ μᾶς πέρασε, μᾶς φέρανε στὰ φτερά τους κάποιους μεγάλους ἱστικούς. Γιортές ποῦ γίνανε καὶ γιορτές ποῦ θὰ γίνουνε ἀπάνου στὸ κλείσιμο ἑκατὸ καὶ περσύτερων χρόνων ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ γεννήθηκαν ἢ ποῦ πεθάνανε κάποιοι περιήρητοι ἄνθρωποι, ποῦ ἀφῆκαν ἐδῶ κάτω ἀσυστά, τὰ σημάδια τους μὲ κάποια μεγάλα ἔργα, καὶ καμιά φορὰ τὰ ὀνόματά τους ἀφῆκανε πὺς μεγάλα ἀπὸ τὰ ἔργα τους. Κ' ἔτσι γρικῆσαμε γιὰ τὰ ἑκατόχρονα τοῦ Σαιντμπεδ, τοῦ Μπῆκονσφιλδ, τοῦ Σύν. Κ' ἔτσι γρικοῦμε ἀκόμα τώρα γιὰ τὸ Σίλλερ καὶ γιὰ τὸν Κερδάντες. Ἡ Γερμανία ἐτοιμάζεται νὰ πανηγυρίσῃ τὸ πέρασμα τῶν ἑκατὸ χρόνων ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ πέθανεν ὁ πρὸ ἀγαπημένος της ποιητής, γιὰτὶ εἴταν ὁλος καρδιά καὶ ὁλος εὐγένεια. Καὶ κλειοῦν ἐφέτος τριακόσια χρόνια ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποῦ πρωτοφάνηκε ὁ ἀθάνατος «Δὸν Κισσῶτος». Ἡ Ἰσπανία βέβαια δὲ θάφῃσῃ νὰ πᾶν ἔτσι στὰ χαμένα ἢ περίστασι, χωρὶς νὰ τιμῇσῃ, καθὼς τῆς πρέπει, τὴ μνήμην τοῦ μεγάλου της συγγραφέα, ποῦ ἀνίσως καὶ δὲ φτάνει στὸ ὕψος τῆς φαντασίας τοῦ Καλδερὸν, μὰ εἶναι ζωντανώτερός του. Μέσα στὸ «Δὸν Κισσῶτο» βρίσκονται τὰ λόγια τοῦτα: «Πρόστυχος δὲν εἶναι κανεὶς, γιὰτὶ γεννήθηκε ἀπὸ ταπεινούς. Πρόστυχος εἶναι, εἴτε πληθεῖς, εἴτε πατρίκιος, ὁ ἀμαθὴς». Καὶ τί πὺς πρόστυχο ἀπὸ τὴν ἀμάθεια, κάθε φορὰ ποῦ γεννᾷ τὴν πρόληψιν καὶ τὸ ψέμα; Περίεργο εἶναι πῶς τὰ λόγια αὐτὰ τὰ βάζει ὁ Ἰσπανὸς ποιητὴς στὸ ἴδιο τὸ στόμα τοῦ πολυπάθου καὶ τοῦ παραδαρμένου ἡρώα του, ποῦ ὅσο κι ἂν εἶναι θῦμα τῆς ἀρρωστής φαντασίας του, φυλάει πάντα μὴ ἀπὸ μερὴ γωνιά τῆς καρδιάς του κλειστὴ καὶ ἀπείραχτη ἀπὸ τὴν ἐξαψὴν καὶ ἀπὸ τὴν ἀρρώστια· καὶ μέσα στὸ περβολάκι αὐτὸ τὸ κατάφραχτο φυτρώουν τόσα καὶ τόσα λουλουδάκια τοῦ Λόγου, γιομάτα σκέψιν καὶ σύνεσιν καὶ φῶς, ποῦ μωσκοβολᾷνε δροσδόλα. Μέσα στὸ ἴδιο τὸ κομμάτι αὐτὸ ποῦ λέει γιὰ τοὺς πρόστυχους πόσο γλυκὰ καὶ πόσο λεπτὰ μιλεῖ γιὰ τὴν ποίησιν καὶ γιὰ τὸν ποιητὴ ὁ πολυπλάεντος ἱππότης! Ἐσὺ ποῦ συνηθίζεις κάθε φορὰ ποῦ περνᾷς μὲ τὰ βιβλία κάποιες

ἕνα μέρος. Γιὰτὶ ὅλα ἀφτὰ πλακώσανε μ' ἐτοῦτον τὸν πόλεμον μαζί. Καὶ τὸν ἄρχισαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πελοποννησιῶτες ξεσκίζοντας τοὺς ὅρκους τῶν τριάντα χρόνων ποῦκαναν ὕστερα ἀπὸ τὸ πάσιμον τῆς Ἑβόας. Καὶ γιὰτὶ τὶς ξέσκισαν, ἔγραψα τὰ παράπονα (22) πρῶτα καὶ τὶς διαφορὰς, μήπως κανεὶς ρωτῇσῃ καμιά μέρα πὺς τάχα οἱ λόγοι π' ἀναψὲ τόσο μεγάλος πόλεμος στὴν Ἑλλάδα. Δηλαδή, ὡς τὴν πὺς ἀληθινὴ ἀφορμὴ μὰ καὶ πὺς ἀνομολόγητη, θαρρῶ ἐγὼ τοῦτο, πῶς οἱ Ἀθηναῖοι μεγαλώνοντας καὶ καταντώντας φοβεροὶ ἀνάγκασαν τοὺς Λάκωνες νὰ πολεμήσουν. Στὰ φανερὰ ὅμως νὰ πᾶν εἴταν τὰ παράπονα ποῦ λέγανε ἀπὸ τὰ διὸ τὰ μέρη, σὰν ξέσκισαν τοὺς ὅρκους καὶ ἐπίασαν τὸν πόλεμον.

(22) αἰτίας=αἰτιάσεις.

ἄρες σου διαλεχτὲς νὰ σημειώνης στὴν ἀκρὴ μὲ τὸ μολυδάκι σου κάθε σκέψιν, κάθε φράσιν, κάθε στίχο ποῦ σοῦ χτυπάει πὺς βαθιά, ἔτσι γιὰ νὰ μπορῇς νὰ τὰ ξαναβρίσκῃς ἐσὺ, κ' ἔτσι γιὰ νὰ κάνῃς καὶ τοὺς ἄλλους νὰ τὰ προσέξουν πὺς πολὺ, βέβαια ποῦ θὰ τὴν ἔχῃς σημάδεψῃ ὁλόκληρην τὴν σελίδ' αὐτὴ τοῦ Δὸν Κισσῶτου, ἀπὸ τὴς πὺς ἀπλῆς καὶ ἀπὸ τὴς πὺς ἀληθινῆς μέσα στὴν παγκόσμια λογοτεχνία. Ἀνίσως καὶ δὲ θυμᾷσαι, τίποτε ἀπ' αὐτὰ, ἐγὼ εἶμαι πρόθυμος νὰ σοῦ τὴν ἀντιγράψω τὴν σελίδα ὁλόκληρην. Γιὰτὶ οἱ ὠραῖοι στοχασμοὶ μονάχα τοὺς ἀγόνους καὶ τοὺς στενόμυαλους τοὺς σφιχτοδέουνε μὲ τὴς χρυσὲς τοὺς ἀλυσίδες. Τοῦ ἐνὸς οἱ στοχασμοὶ ταυριάζουνε μὲ τοὺς στοχασμοὺς τοῦ ἄλλου, καὶ γίνονται ἀντρίγυνο· καὶ γεννοβολᾷν τὰ ὠραῖα παιδιὰ· παιδιὰ ποῦ καμιά φορὰ εἶναι ὁμορφότερα ἀπὸ τοὺς γονεὺς. Ἡ παρομοίωσιν θὰ μπορούσε νὰ σκανταλίωσιν καμιά κυρία. Ἰσως δὲν εἶναι γιὰ νὰ εἰπωθῇ σὲ σαλόνια. Μὰ εἶμαι ἥσυχος. Δὲν εἶσαι κυρία. Εἶσαι γυναῖκα.

Ο ΠΑΝΤΑ ΔΙΚΟΣ ΣΟΥ

Ο ΧΩΡΙΚΟΣ Κ' Η ΔΑΣΚΑΛΑ

Μιά φορὰ στὸ Ἀῖβαλί, εἶν' ἕξη ἐφτὰ χρόνια τώρα, πήγαμε μὲ κατὶ φίλους σ' ἕνα περβολὶ ὅζω ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ καθήσαμε γύρω σ' ἕνα τραπέζι, μπροστὰ σὲ βουνὸ ἀπὸ μαρούλια καὶ κάμπουσα καραφάκια μαστίχα—συνήθεια τοῦ τόπου, βλέπετε, κ' ἡ μαστίχα μᾶς ξακουστή. — Ἐκεῖ ποῦ διασκεδάσαμε, ἀκούσαμε φωνές, μὰ τί φωνές! Ὁ μπαζεβάνης ἔδερνε τὴν κόρη του, δεκαπέντε χρόνῳ κοπέλλα. Τρέξαμε καὶ τοὺς χωρίσαμε. Στείλαμε τὸ κορίττι κλαίοντα στὸ σπίτι τοῦ καὶ πήραμε μαζί στὴν παρέα μας τὸν πατέρα, ἕξω φρενῶ. Ἀράδιαζε καὶ ἀράδιαζε βρισίς γιὰ τὴν κόρη του, γιὰ δασκάλοι, καὶ πρὶν καθήσῃ κοντὰ μας, ρώτηζε:

— Μπᾶς κ' εἰσάστε καὶ σεῖς ἀπ' ἀφτὸ τὸ σάι;

Δὲν ξέραμε τί συνέβαινε καὶ δυὸ τρεῖς ἀπὸ μᾶς καταλάβαινε πῶς ἔπρεπε νάρνηθουνε σὰν τὸν Πέτρο, ὅχι τρεῖς μὰ χίλιες φορές, γιὰ νὰ μὴ βροῦνε τὸν μπελᾶ τους. Κάθησε ὁ μπαζεβάνης καὶ μὲ λίγα λόγια ποῦ εἶπε, μᾶς ἔδωκε νὰ ἐννοήσουμε τί συνέβαινε.

— Ἀκούς, λέει τῇ... (ἐδῶ ἕνα ἐπίθετο γιὰ τὴν

κόρη του), νὰ θέλῃ καὶ καλὰ νὰ μὴ μιλῇ τὴ γλῶσσα τοῦ πατέρα της; Ἐρχεται καὶ μοῦ λέει: «Πάτερ μου ὁδήγησ(ον)»· ἔτσι τὰ ἐπρόφερνε ὁ χωρικός. — Τί λές, μωρή; — «Ὁδήγησ(ον) τὴν ὄνο(ν)». — Τί; — Δὲν πρόφταξε νὰ τὸ ξαναπῇ, ἀνάψαν τὰ καντήλια μου: νὰ γιὰ ὁδήγησ(ον), νὰ γιὰ ὄνο(ν). Καὶ καλὰ καὶ μᾶς χωρίσατε, γιὰτὶ θὰ τὴ σκότωναν. Τὸ «Πάτερ» πᾶ τὸ κατὰλαβα, τὸ λέει κ' ἡ προσεφκή μας: «Πάτερ ἡμῶν»· μὰ τᾶλλα; Δὲ θὰ πᾶγ' πᾶ ἡ ἀφορισμὲν στὸ σχολειό».

Κεράσαμε μιά δυὸ μαστίχες τοῦ μπαζεβάνη, νὰ τοῦ περάσῃ ὁ θυμὸς, καὶ ὅσοι δασκάλοι ἀπὸ τὴν παρέα μας, τσιμουδιά. Ποῦ νὰ μιλήσουν; Ἐλεγε ὁ γέρος: Ἡ κόρη του ἤθελε νὰ γίνῃ δασκάλα, κάθε μέρα εἶχανε μαλλώματα καὶ ξύλο, μὰ τώρα τὴν ἀπόφαση τὴν εἶχε κάμει. Δὲ θὰ πήγαινε πᾶ σχολειό.

Φύγαμε, καὶ ζαλισμένοι ὅπως εἴμαστε, λίγο κι ἀπὸ τὴ μαστίχα, γελούσαμε μὲ τὸ γέρο μπαζεβάνη, μὰ γλήγορα ξεχάσαμε τὴ σκηνὴ τοῦ περβολιοῦ.

Πέτσι, τὶς διακοπές, πήγα στὴν πατρίδα. Πέρασα κι ἀπ' τὸ περβολὶ, πηγαίνοντας περίπατο. Ὁ μπαζεβάνης καθότανε στὴν πόρτα τοῦ κ' ἐπαίξε μὲ δυὸ χαριτωμένα παιδάκια· θυμῆθηκα τὸ ξύλο.

— Ὡρα καλὴ, κύρ Γιώργη!

— Καλῶς τάφεντικό!

— Δικά σου εἶναι τὰ παιδάκια; νὰ τὰ χαίρῃσαι;

— Ὁχι, ἀρεντικό, τῆς κόρης μου, ἰσκαριστῶ.

— Τῆς δασκάλας;

Μὲ κοίταξε ὁ γέρος καλὰ καλὰ:

— Μωρέ, μπᾶς κ' εἰσυνα καὶ σὺ στὸ ξύλο;

Καλὰ λένε πῶς τὸ ξύλο βγῆκ' ἀπ' τὸν παράδεισο. Πέρνα μέσα, ἀφεντικό, νὰ δῇς καὶ τὸ δικό μου τὸ παράδεισο.

Πῆρε τὰ παιδιὰ στὴν ἀγκαλιά του καὶ τὸν ἀκολούθησα. Μὲ πήγε σπίτι του. Στὸ κατώφλι, μιά ἀψηλὴ ὁμορφὴ κοπέλλα βαστοῦσε ἀκόμα ἕνα παιδί στὸ βυζί. Ντράπηκε ἅμα μ' εἶδε κ' ἔκαμε νᾶμψη μέσα. Τὴν κράτησε ὁ γέρος καί:

— Νὰ τὴν, ἡ δασκάλα, μοῦ εἶπε. Ἄ θὲς νὰ δῇς καὶ τὸ δάσκαλο, σὲ κομμάτι θάρρη. Εἶναι στὰ Καραγέργια (μεγάλα ἀμπελογώρυφα δυὸ ὥρες μακριὰ ἀπ' τ' Ἀῖβαλί).

Χαμογέλασε ἡ κόρη, χαμογέλασε κι ὁ γέρος, φιληθήκανε, καὶ τὸ φιλὶ ἀπὸ τὸ στόμα τῆς κόρης γιὰ τὸ γέρο τὸν πατέρα της, εἴταν ἕνα μεγάλο, μεγάλο ἰσκαριστῶ γιὰ τὴν εὐτυχία ποῦ τοῦ χρωστοῦσε.

Ἄμα τὸν εἶδα ἔτσι συγκινημένο, εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου πῶς θάναί μόνο καὶ μόνο ποῦ θυμῆθηκε τὴν παλιά του τέχνη καὶ τοῦ εἶπα:

— Ἄ ὁμορφο ἐπάγγελμα! Ἑλληνὴ τέχνη!

Ἀνατρίχιασε... σὰ νὰ προσπάθησε ὁ καημένος μ' ἕνα στανικὸ τέντωμα τοῦ παράλυτου κορμιοῦ του, νὰ σηκωθῇ στὰ πόδια του. μέρριξε μιά ματιὰ στεγνὴ μὰ γιομάτη φρίκη... καὶ διαμαρτυρήθηκε:

— Ἄ, Κύριε! μὴν τὸ λὲς τέτοιο πράμα!.. ὁμορφο ἐπάγγελμα; Πές καλύτερα ἐπάγγελμα τρομάρας καὶ θανάτου, γιομάτο φρίκη καὶ βραχνάδες... Νά! ἐγὼ... δὲν μοῦ εἶσαι τίποτε... μὰ, τὸ καλὸ ποῦ σ' ἔχω, πᾶς ὅποιο ἄλλο τραῖνο θέλεις, μὰ τὸ γοργὸ τῶν 10 καὶ 50 ποτέ! γιὰ τὸ Θεό! ποτέ!

— Καὶ γιὰτὶ σὲ παρακαλῶ; ρώτησα χαμογελώντας. Μήπως κ' εἶσαι δυσειδαίμονας;

— Δὲν εἶμαι δυσειδαίμονας... Εἶμαι, φίλε μου, ἀπλούστατα ὁ μηχανικός ποῦ εἴταν ἀπάνω στὸ γοργό, νούμερο 17, στίς 21 Ἰούλη 1894, τὴν ἡμέρα πῶγινε ἡ τρομερὴ καταστροφὴ. Κι ἀπὸ τότες μούμεινε μιά τέτοια τρομαχτικὴ ἐντύπωση μέσ' τὸ μυ-

ΦΡΙΞΟΝ ΗΛΙΕΙ

(Δήγημα τοῦ Maurice Level)

— Ἐτσι μᾶς ἀφίνεις; μὲ ρώτησε ὁ σακατεμένος...

— Ἀνάγκη πᾶσα. Πρέπει νάμαι Δευτέρα πρῶτὴ στὴ Μαρσίλλια. Σήμερις τὸ βράδυ παίρνω τὸ γοργὸ ποῦ φεύγει στίς 10 καὶ 50 ἀπ' τὸ σταθμὸ τοῦ Λυών. Καλὸ τραῖνο... μὰ σὺ δὲ θὰ τὸ ξέρῃς μὴ κ' ἔκανε, ἂ δὲν γελοῦμαι, καὶ ἐπάλληλος στὴ γραμμὴ Π.Λ.Μ., πρὶν ἀρρωστήσης.

Σφάλιξε τὰ μάτια· μιά ξαφνικὴ χλωμάδα πέρχουσε τὸ πρόσωπό του καὶ μουρμούρισε...

— Ναί... τὸ ξέρω... τὸ ξέρω γιὰ!...

Ὁλοσπρόγυλα μεγάλα δάκρυα κυλῆσανε στὰ μάγουλά του! Σάπασε γιὰ μιά στιγμὴ καὶ σὲ κομμάτι ξαναμίλησε.

— Κανέναν δὲν τὸ ξέρεי καλύτερά μου!..